ПОЛИТИКИН

3. 2. 1984. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLV • 25 ДИН

БРОЈ 1675

ЗАБАВНИК

ЧИТАОЦИ **ЗАБАВНИКА**
ЂАЦИМА **КОПАОНИКА**

Веровали или не!

одгајивачи коња

ПОЧЕТКОМ ПРОШЛОГ ВЕКА БИЛИ СУ ТОЛИКО ПОНОСНИ НА СВОЈА РАСНА ГРЛА, ДА СУ ОДРЖАВАЛИ ГОЗБЕ У ШТАЛАМА.

ОБИЧНО БОДЉИКАВО ПРАСЕ

НА ЛЕЂИМА ИМА ОКО 16000 БОДЉИ ДОК МУ ЈЕ СТОМАК ПОТПУНО НЕЗАШТИЋЕН.

ПРЕКО 1650000 АУТОМОБИЛА

У САД ОПРЕМЉЕНО ЈЕ СИГУРНОСНИМ ПОЈАСЕВИМА, АЛИ САМО 11% ВОЗАЧА ИХ УПОТРЕБЉАВА.

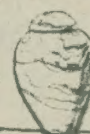
КЕНГУР

ИЗ ЗООЛОШКОГ ВРТА У КАНЗАС СИТИЈУ (САД) ОДНЕДАВНО НОСИ ЈЕДНУ ПАТИКУ ДА БИ СЕ ЛАКШЕ КРЕТАО ЈЕР МУ ЈЕ АМПУТИРАНА ЛЕВА ШАПА.

ЈАН ВА ЛО

ХОЛАНДСКИ СЛИКАР БИО ЈЕ ОТАЦ СЛИКАРА, А ДЕДА ЈЕДНОМ, ПРАДЕДА ДВОЈИЦИ И ЧУКУНДЕДА ЧЕТВОРИЦИ СЛИКАРА.

ВИНО

КОЈЕ СУ СПРАВЉАЛИ СТАРИ ЕГИПЋАНИ ПОНЕКАД ЈЕ ЧУВАНО У КУПОВИМА И ПО ДВА СТОЛЕЋА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ● ● ●

● ● ● студенти кинеских универзитета не смеју да склапају брак пре него што заврше студије. Ако случајно и прекрше ово правило, биће искључени са факултета.

● ● ● медузе нису само напаст за купаче већ представљају и смртну опасност за фауну Медитерана, објавили су стручњаци и учесници једног конгреса недавно одржаног у Атини. Они такође сматрају да је размножавању медуза у тако великом броју допринела загађеност морске воде.

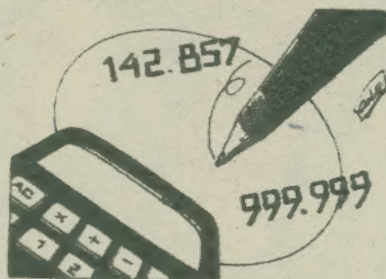

● ● ● осамнаестогодишњи радник Питер Мортби запослен у фабрици Ролс-Ројс у Бристолу (Велика Британија) недавно је избачен с посла због свог панк изгледа. Наиме, Питер у своју косу уплиће металне клинове од десет центиметара који, по мишљењу послодаваца, представљају опасност за очи радника из Питерове околине. Такође, ни начин младићевог облачења не слаже се са угледом ни традицијом ове надалеко чувене фирме. Питер се жалио суду, али је он стао на страну послодаваца.

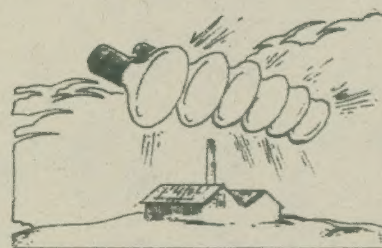
● ● ● сламни шешири добиће ускоро свој музеј који ће заједничким напорима отворити четири мале општине у италијанској провинцији Асколи. То ће бити јединствен музеј ове врсте у Италији, а вероватно и у свету, који ће приказивати шешире и њихову израду кроз векове све до данашњих дана.

● ● ● ако помножите број 142857 са два, три, четири, пет или шест, добићете број који је састављен од истих цифара само са другачијим редоследом. Ако пак, овај број помножите са седам, добићете 999999.

● ● ● кристални лустер у париској Опери недавно је очишћен први пут откако је ту постављен. „Умивање" и тоалета огромног лустера високог пет метара и тешког осам тона стајале је преко три милиона динара.

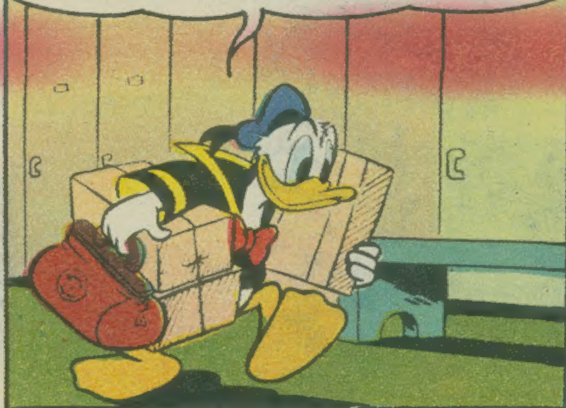
● ● ● у Институту за примену физике у грађевинарству СССР постоји лабораторија названа „вештачко небо". Лабораторија има свод висок око 18 метара на коме се налази око 1500 сијалица које могу да произведу светлост карактеристичну за све климатске области Совјетског Савеза. На основу података добијених из ове лабораторије архитекте могу да планирају изградњу фабрика и стамбених зграда водећи при том рачуна да све хале и просторије буду осунчане најмање два и по часа у току дана.

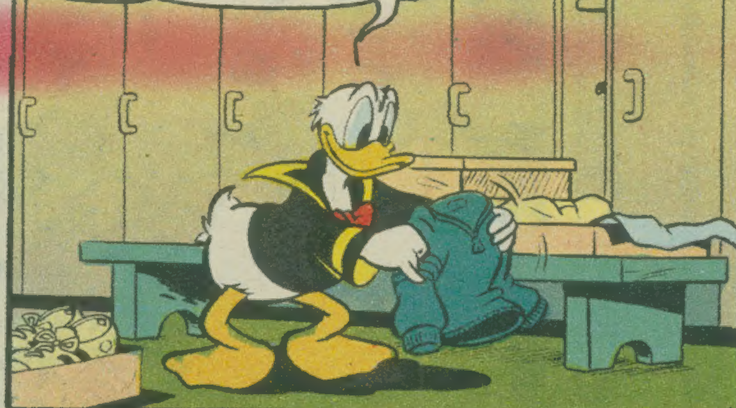

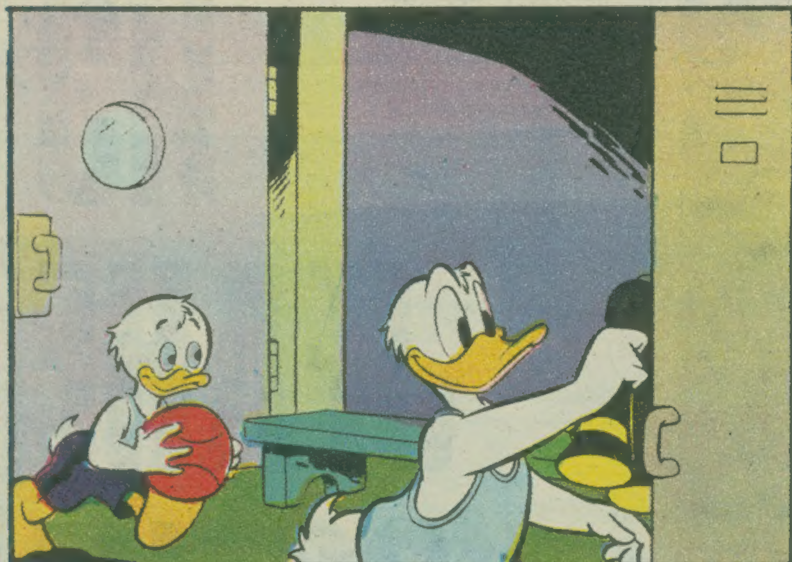
● ● ● највећа тиква на свету израсла је у Израелу и тешка је 153 килограма. Претходни рекорд држала је једна тиква из Јапана од 106 килограма.

WALT DISNEY

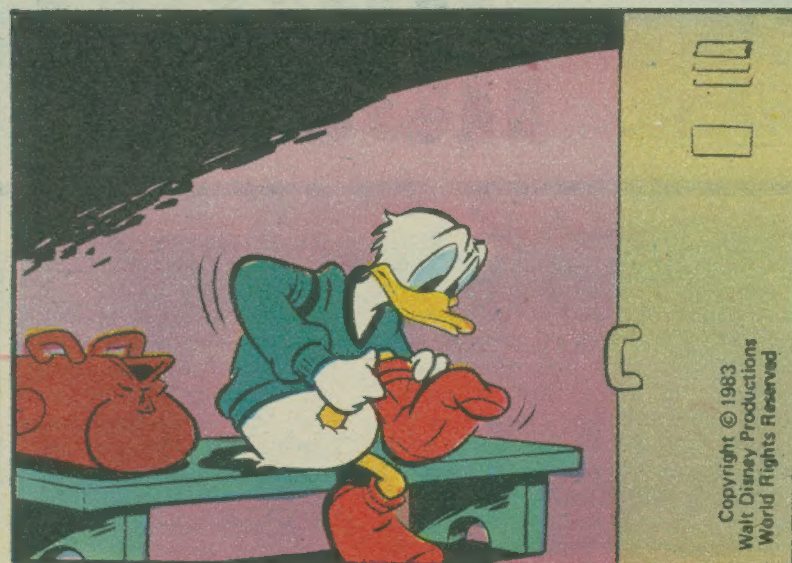
ПАЈА ПАТАК

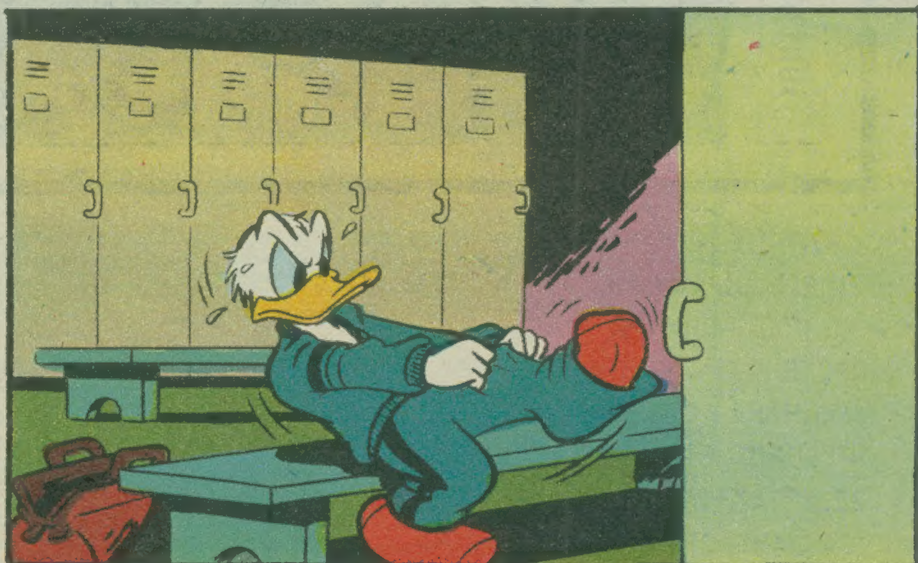

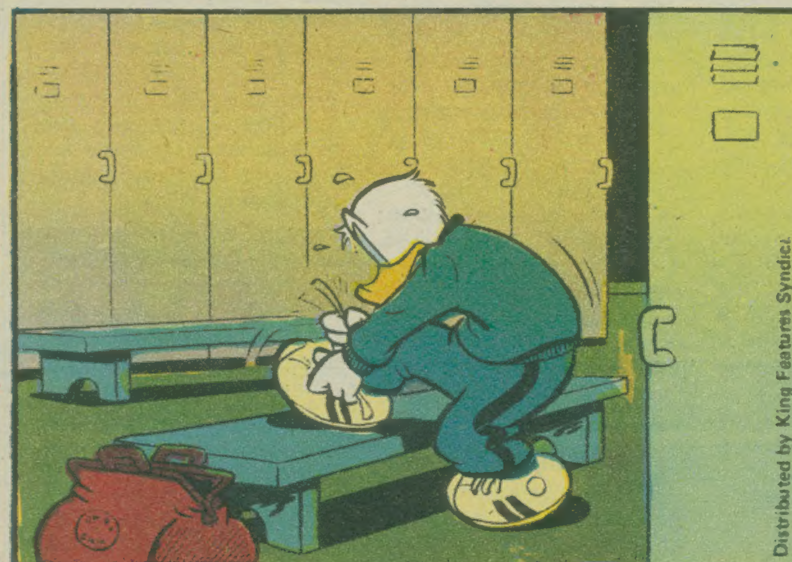

БИЋЕ ШАКА ИЗ ЈЕДНЕ КОСТИ!

ИЛИЗАРОВ – ЧОВЕК КОЈИ МОЖЕ ДА ВАС ПРОДУЖИ, СКРАТИ, ИСПРАВИ, ИЗЛЕЧИ...

ДВА ПОПОВИЋА – ДВЕ ИСТЕ СУДБИНЕ: Доктор Илизаров, Данијел Поповић и Ђорђе Поповић. Ту смо и ми – чланак у „Забавнику" од пре две године изменио је њихове животне приче.

БУРГИЈЕ, ЧЕКИЋ, ДЛЕТО, ШРАФОВИ, ШИПКЕ, ЧЕЛИЧНИ ПРСТЕНОВИ – ЧИСТА МЕХАНИКА У СЛУЖБИ ОРТОПЕДИЈЕ ЧИЈИ СЕ РЕЗУЛТАТИ ГРАНИЧЕ СА ФАНТАСТИКОМ. СВЕ ЈЕ УПРАВО ОНАКО КАКО СМО ВЕЋ ПИСАЛИ У ЧЛАНКУ „НАПРАВИЋУ ТЕ ПО МЕРИ". И ВИШЕ ОД ТОГА...

Уобичајена радост у породици која прати долазак на свет новог члана, поготово кад се ради о првенцу, и у овом случају трајала је све до тренутка кад је мама Гордана Поповић из Београда приметила да њен Ђорђе нема више од детињег рефлекса за узимање хране и да, буквално, не отвара очи. Похитала је првом лекару. Овај је открио да тромесечна беба има сумњив оток на скочном зглобу леве ноге и одмах је упутио на Дечју клинику. Тамо је откривено и жариште, односно тровање крви до којег је дошло услед гнојне инфекције костију познате под називом „остеомијелит", и то на левом рамену: постављен је дрен и гипс...

Ђорђе је био снажна беба. Опоравио се за два месеца, али болест је оштетила рскавичави део кости надлактице, такозвану епифизу која руководи растом у дужину, и рука је, временом, постајала све краћа и дебља. За девет година заостала је читавих девет центиметара.

Пут дуг 6000 километара

Растужени родитељи били су спремни да учине све, али нису губили главу. Одустали су од предлога за пресађивање епифизе са здравог рамена, јер ова интервенција није гарантовала успех. Продужетак кости за евентуалних три до четири центиметра, дијагоналним сечењем, могао је да изазове поновну појаву исте болести. Неке отворене интервенције које се у оваквим случајевима изводе у Бугарској крију опасност повреде нерава. Један специјалиста из Финске одговорио им је да ту још немају добре резултате...

Онда су чули за доктора Илизарова из Совјетског Савеза. У првом тренутку са неповерењем су пратили објашњење његових неуобичајених метода, али кад их је, преко совјетског Министарства здравља, он сам обавестио да успешно изводи сва продужења костију и у свим узрастима, одлучили су да покушају. Уз сагласност два наша стручњака, јер се ове интервенције не изводе у нашој земљи, и решење Завода за социјално, кренули су са Ђорђем на пут наде дуг шест хиљада километара!

Авионом се ова раздаљина ипак брзо пређе. Већ сутрадан стигли су у Курган у Сибиру. КНИИЕКОТ (Кургански научноистраживачки институт за експерименталну и клиничку ортопедију и трауматологију) на чијем се челу налази др Илизаров, врвео је од пацијената из читавог света, који су овде на клиничком лечењу или рехабилитацији. На рукама или ногама сваки од њих носио је бар по један „апарат" – необичну направу, дело самог Илизарова. Видели су их расположене и занете игром, спортом или чисто физичким радом у дворишту Институту, и било им је тешко да поверују да су то већином тешки ортопедски случајеви.

И Ђорђе је из операционе сале изашао са једним оваквим апаратом који је, у следећих неколико месеци, уз стални надзор Илизарова и медицинског особља Института, омогућио да му се рука продужи за једанаест центиметара.

Операција без крви

Мајка више неће морати да на свакој новој Ђорђевој кошуљи крати леви рукав...

Шездесетогодишњи професор и доктор медицинских наука Гаврил Абрамович Илизаров провео је половину живота бавећи се науком и специфичном лекарском праксом која ће по јединственим резултатима ући у анале медицинских наука. Европа га је већ назвала „Микеланђело ортопедије".

Ако га упитате шта се то ради на његовој клиници, рећи ће вам кратко и с поносом: „Ми радимо све! Лечење је без крви и без антибиотика. А то значи да смо у стању да управљамо регенерацијом и да не користимо никакву врсту пресађивања".

Суштина његовог метода је савршено познавање природног механизма умножавања ћелија костију и ткива, а самим тим и могућности апсолутне контроле његовог деловања. Да би постигао свој циљ, уместо скалпела користи обичне механичарске инструменте. Зато и није чудо што његова операциона сала личи на радионицу у којој, између осталог,

БЕЗБРОЈ МОГУЋНОСТИ: – Апарат је постављен и сада треба само чекати. Комбинације жица и прстенова су практично неисцрпне а све се уради тако да што мање смета при раду, забави, спавању...

СА ДРУГОМ ПИТЕРОМ: – Дечко у првом плану стигао је у Курган из Немачке. Иако је од Данијела готово упола био мањи, на растанку је, ипак, све изгледало другачије.

док обрађује пацијенте, свира музика са касетофона.

Кост мора да пукне

Апарат који смо поменули је комбинација челичних полупрстенова, шрафова и специјалних жица (видите га на фотографији), а служи превасходно за фиксирање костију, што је и најважније. Ово такозвано „кружење", у случају ломљења кости, изводи се под локалном анестезијом и на следећи начин: изнад и испод прелома бушилицом се, кроз ткиво и кост, начине рупице кроз које се у два различита смера провуку жице (доктор их назива иглама) и причврсте за прстен са горње и доње стране. Онда се оба прстена споје шипкама на чијим се крајевима налазе матице, тако да читава конструкција добија облик ваљка. Истовремено се једва видљиви отвори на ткиву прописно заштите од инфекције – и то је све. Истог часа пацијент је спреман да стане на ноге или да користи руку.

Ако је прелом отворен и „уситњен", избацује се део уништене кости и онда се чека да она поново израсте до одговарајуће дужине. То није проблем јер се кост на прелому најлакше обнавља. Зато, ако је потребно да се кост продужи, она се у операционој сали практично ломи на два места. Овај деликатан почетни захват изводи искључиво др Илизаров и то кроз узани отвор на ткиву, уз помоћ длета и једним јединим ударцем – под углом који само он зна и јачином коју само он може беспрекорно да дозира. При том није циљ да кост пукне право. Свака неравнина већа је гаранција за будућу чврстину кости.

Онда се поставља апарат и, пошто је израчунато да таложење такозваног калуса на прелому расте за један милиметар дневно, кости се четири пута у току дана размичу за једну четвртину милиметра, све док се не добије потребна дужина.

Илизаров и његових две стотине сарадника (мањи део чине лекари, остало су стручњаци најразличитијих занимања) на веома једноставан начин умирују пацијенте забринуте за меко ткиво које се током овог захвата развлачи и постаје тврдо као камен. Кажу: „Погледајте жену која у стомаку носи бебу. Да није способно, ткиво се, заједно са нервним и другим влакнима, никада не би толико развукло!" Касније, наравно, све дође на своје место, физиотерапија је саставни део сваке интервенције.

Данијелу Поповићу, шеснаестогодишњем Југословену који се на клиници др Илизарова обрео готово у исто време кад и мали Ђорђе Поповић, на исти начин продужена је надлактица за читавих шеснаест центиметара. Рекорд је 30, а ако се ради на обе ножне кости – чак и преко 50 центиметара!

Људи ниског раста, дакле, могу да рачунају на повећање висине за 50 и више центиметара, с тим што се истовремено продужују и руке. Али, Илизаров, кроз чију је клинику досад прошло бар две стотине хиљада пацијената, прима само драстичне случајеве. Зато се догађа да они који код њега дођу само са жељом да буду који центиметар виши, редовно доживљавају непријатна изненађења.

С друге стране, др Илизаров је спреман да скрати оне који су претерано високи. Он то постиже специјалном методом сабијања костију, мада тврди да је најједноставније зауставити раст деловањем на епифизу.

Добићеш и пету!

Осим што продужује кости, исправља „X" и „O" ноге, па чак и најсложеније деформације удова, стопала и кукова. Илизаров постиже и друге ствари које се заиста граниче са фантастиком. Пример за то је продужење прекраћене потколеничне кости која буквално израста у ногу! Јер, кад достигне одговарајућу дужину, он је савија и враћа мало уназад, да би добио „пету", а онда је пушта да даље расте – до величине стопала коме затим обликује табан и прсте!

Ако се код неког појави лажни зглоб (то значи да на том месту кост после прелома неће да срасте већ постоји само везивно ткиво), др Илизаров гарантује излечење... Код њега долазе неуспели случајеви најпознатијих клиника из читавог света. И нико није напустио Курган без резултата...

У овом тренутку експериментише се микромоторима који ће бити саставни део апарата и замењивати медицинско особље у функцији размицања прстенова при изазивању раста костију. Уз њихову помоћ размицаће се дневно један милиметар, али не из четири пута него из 1700 колико ови мотори имају импулса.

– Има нечег магичног у његовом начину размишљања – каже за доктора Илизарова Татјана Поповић, Данијелова мајка, неуропсихијатар по занимању. – Мислим да је тајна његовог успеха у поверењу у човечији организам као део природе. Он је врхунски стручњак, али и хипнотизер...

Чаробњак у послу и ван њега. Није шала! Илизаров своје пацијенте редовно забавља мађионичарским вештинама на којима би му позавидели и највећи мајстори овог заната.

* * *

Тренутно путује по свету и колеге упознаје са својим достигнућима: у овом тренутку свет импресионирају његови покушаји да створи комплетну шаку ако је у њеном корену сачуван макар и најмањи део кости!

Кад је шеснаестог децембра прошле године у аули Ортопедске болнице на Бањици у Београду завршио предавање, замолио сам га за кратак разговор и неколико снимака. Смешио се доброћудно, чак помало стидљиво, и питао да ли смета његов бели мантил. Можда зато што га је носио још од јутра кад се појавио у болници и извео операцију једном малишану поставио је „чаробни" апарат који ће коначно његову крaћу ногу „приближити земљи".

ДИЕГО ВАРАГИЋ

ШЛЕМ ПРОТИВ АЛЕРГИЈЕ

Енглески архитекта и дизајнер Ричард Хинчклиф више од двадесет пет година патио је сваког пролећа од алергије, све док није одлучио да против непријатне болести употреби техничка средства. Пролећна алергија настаје због тога што поленов прах многих биљака доспева у плућа осетљиве особе и изазива веома непријатне реакције и Хинчклиф је одлучио – ваздух треба очистити од поленовог праха.

Од прозирне пластичне материје он је израдио лак шлем и кроз таласасту цев, у којој се налази филтер, спојио га с вентилатором од обичног фена за сушење косе. Ако се у време цветања биљака сваког дана проведе са шлемом на глави пола часа, то је довољно да се, најчешће слузаста опна душника и плућа регенерише. У многим случајевима симптоми болести нестају.

Хинчклифове шлемове, у Енглеској сада користи више од 500 особа, у САД више од хиљаду, а известан број шлемова продат је у Италији и Канади.

Књижевна награда „Политикин забавник"

СТИГАО ВЕЛИКИ БРОЈ ДЕЛА

На конкурс стигло 38 дела од 17 југословенских издавача. После два састанка жири је у ужи избор издвојио следећа дела:

„Шешир професора Косте Вујића" М. Витезовића (ИРО „Вук Караџић"), „Учитељ", С. Стојановића (ИРО „Јеж"), „Хороскоп" М. Антића и „Писац и принцеза" С. Шкрињарић (РУ „Радивој Ћирпанов), „Сива миш, ти ловиш" Е. Пероци (ИРО „Младинска књига), „Сречни шчурек" Ј. Сноја (ИРО „Заложба борец"), „Бејко Ма и дружина Кла" Р. Дацића (РУ „Радивој Ћирпанов", „У свитање света", А. Манића (ИРО „Нолит"), „Не огледало - лице умиј" Е. Кишевића (ИРО „Школска књига"), „Тихо шумолат брезите" А. Јовчевског (ИРО „Нова Македонија), „Зрцало" И. Лукшић (ИРО „Младост" Загреб) и „Гдје су мени крила" Н. Мартића (ИРО „Веселин Маслеша).

Жири је био једногласан у издвајању ових 12 књига које сачињавају ужи избор.

ЂАЦИ КОПАОНИКА ПОРУЧУЈУ:

САД НАМ ЈЕ И

ПРЕКО 3000 ЏЕМПЕРА, КАПА, РУКАВИЦА И ЧАРАПА, ПОКЛОН НАШИХ ЧИТАЛАЦА, СТИГЛО ЈЕ У ПРАВЕ РУКЕ – УЧЕНИЦИМА ШКОЛА У БЛАЖЕВУ, ВЛАЈКОВЦИМА, ЂЕРЕКАРИМА, РАЗБОЈНОЈ, ДОЊИМ ЛЕВИЋИМА И БОРИНЦИМА.

ОНИ СУ ПОСЛАЛИ НАЈЛЕПШЕ РАДОВЕ

„Политикин забавник" је обећао да ће наградити три најлепша рада и то обећање одржао. Прву награду и супер-машину за шивење добила је **Невенка Митрић** из Пононије. Друга награда – 1 kg вуне – припала је **Милану Половини** из Загреба, а трећа (комплет књига с моделима за кројење и шивељње) **Горани Тодоровић** из Панчева.

Специјални жири је због заиста прелепих радова даровао још десет читалаца. Пет годишњих претплата на „Политикин забавник" добили су: **Ана Елаковић**, Дубровник; **Маја Живковић**, Пирот; **Весна Антонијевић**, Младеновац, **Лидија Тасев**, Београд и **Зорица Јелисавчић**, Титово Ужице.

Пет комплета „Политикиног забавника" припали су: **Биљани Јекић**, Нови Београд, **Биљани Радосављевић**, Сплит, **Биљани Милојевић**, Београд, **Бранкици Сиришки**, Турија и **Наталији Васиљевић**, Београд.

Велика акција Забавникових читалаца „Да им буде топло" завршена је 24. децембра прошле године предајом неколико хиљада поклона ученицима Копаоника који су остали без домова. Али, једна нова, тврде ђаци ових планинских села, тек почиње. Јер, кажу они док загледају парчиће белог платна зашивене за сваки рад и читају на њима исписана имена, и сваки шал, рукавицу, џемпер, капу, чарапу уплетена је и љубав, позив на другарство, жеља да се помогне у невољи.

Пошаљи им мој шал

Готово ниједан пристигли рад није био без две-три речи поруке вршњацима са Копаоника. „Ваша акција ме је навдушила да отрокам з Копаоника сплетем ногавице. Такој сам се з мамо одлочиле ин сплетле пет паров ногавиц за те отроке да јих не бо зебло", пише ЛучкаРојц из Цеља". „С обзиром да ја као мајка имам исто дијете које полази у школу, овим малим даром не знам да ли ћу и колико утихнути хладноћу на неком малишану. Ово пишем у име свога сина који је пошао у I разред ОШ „Карл Маркс" у Загребу...", у потпису Мила и Милан Половина, а у пакетићу капа, шал, рукавице и прслук. Прелепи.

„Кад сам прочитала да организујеш помоћ ђацима Копаоника, решила сам да и ја учествујем и својим скромним прилогом бар мало помогнем деци настрадалог подручја. Шал који шаљем исплела је моја бака, а пошто рукавице не би стигла да исплете да у вашу редакцију стигну до 20. децембра, замолила сам маму да њих купи у продавници", стоји у писму Александре Јањић из Нове Пазове. „Мој син не зна плести, али чим је прочитао Забавник, издвојио је свој шал и капу коју сам му исплела и замолио ме да их пошаљем једном вршњаку на Копаонику. Бит ће нам јако драго ако смо могли бар мало помоћи једном дјечаку или дјевојчици јер је Жељку школа тако близу куће да му капа најчешће и не треба", стоји у једном непотписаном писму.

Једна жена – 40 капа

Слично су написали и ученици ОШ „Иво Лола Рибар" из Стењеваца, Ђулијано Спрчић из Лабина, Елена Иванов из Шапца, Жељана Вуковић из Београда, ОШ „Јосип Краш" из Иванеца, Тијана Грујић из Липљана, Веселинка Басекић из Бијелог Поља, ученици VII/3 ОШ „Вељко Дугошевић" из Београда, Барбара Козулић из Ријеке, Аница Ђокић из Травника, Биљана Костова из Прилепа, ученици разредне заједнице V/ц ОШ „Бошко Буха" из Градине. Ученици VII/1 и VII/2 ОШ „Иво Лола Рибар" из Цепа у велики пакет ставили су и свеску испуњену најлепшим жељама. Свој поклон упутио је чак и Дјечји вртић „Владимир Назор" из Дарувара и још заиста много, много имена и појединаца и школа.

Иако је последњи рок за слање поклона био 20. децембар, десетак следећих дана у просторије наше редакције готово није могло да се уђе од дарова оних који нису на време сазнали за акцију или нису стигли да оплету оно што су наумили. И Забавник је поново са новим поклонима отишао на Копаоник, заправо у ОШ „Моша Пијаде" у Разбојној и, поред многих, испунио и жељу Радмиле Филети из Београда која није успела „у року" да исплете 40 (и словима четрдесет) капа за ученике Копаоника. Са поклоном је у нашу редакцију стигла 26. децембра у рано јутро.

Поклони су расподељени на најбољи могући начин јер су бригу о томе преузеле одељенске заједнице школа које смо посетили: брзо су направиле спискове пристиглих дарова и поделили их

„Пријатељ пријатељу руку пружа у невољи и у срећи, јер тако постајемо много јачи, много већи", поручили су ђацима Копаоника њихови вршњаци из целе Југославије. Одеће на овим дечацима и девојчицама само је мали део оног што су копаоничким малишанима својим рукама исплели читаоци Забавника.

Радунка Петровић и њена кћерка Слађа. „Од свега највише желим да моја Слађа увек буде одличан ђак", напомиње мама Рада.

У СРЦУ ТОПЛИЈЕ

Од куће до школе путује се сатима, пешице, кроз блато, снег, олују. Зими најчешће по мраку.

„Хвала Забавнику!", повикала су радосно 23 ученика школе у Ђеракарима које је наш лист обукао од главе до пете!

оним ученицима којима су најпотребнији.

Синиша и вукови

На Копаонику земља не престаје да се тресе, у последњих пола године забележено је преко хиљаду мањих потреса, и зато ученици школа које смо посетили морају строго да се придржавају једног прописа који не важи за остале школе. Наиме, кад земља уздрхти, ученици се муњевито баце под своје школске клупе, за сваки случај. Учитељица у Ђеракарима Добрила Ковачевић прича да је пре два месеца управо на табли исписивала једну лекцију, кад се земља заљуљала. Брзо се окренула ученицима да их позове да побегну напоље, кад тамо никог – сви су већ лежали испод својих клупа.

Лежала је и малешна Слађана Петровић, првак из села Кнежево удаљеног десет километара од школе. Мајка Радунка је за тили час била у одељењу јер она своју девојчицу сваког дана чека пред школом док заврши наставу. Шета и плете. А кад снег напада, отац Радован стави Слађу на леђа, мајка Рада торбу у руке и тако до проходнијег пута. Даље настављају саме мајка и кћи.

Већина ученика по мрклом мраку креће у школу до које треба савладати по десетак километара и враћа се поново у мрак. И тако сваког дана, заправо пуних 200 дана колико траје школска година. Податак за педантног статистичара је да, рецимо, ученици школе у Влајковцима Синиша Антић и Драгица Синђелић у току једне школске године препешаче растојање од Београда до Москве и натраг, око четири и по хиљаде километара, а Синиша је из свог села Шошића стигао најдаље до оближњег Бруса, у посету месној фабрици. Ту је видео металостругара и чврсто одлучио да буде – металостругар.

Почетком децембра кад је снега било готово до паса, Синиша је са својим друговима у мрак кренуо у школу и у само свитање видео чопор вукова. Каже да се мало уплашио, али да је страх брзо прошао јер су вукови отишли „својим послом". А страх му је чувао и пас Џеки који га често прати до школе и ту чека да се заједно врате кући. Зато није ништа необично што је школско двориште у Влајковцима, и не само њима, пуно паса којима деца редовно дају пола своје ужине. Да буду већи и јачи, кажу ђаци, јер онда ни вукови неће смети на њих.

Из Влајковаца још једна прича, ова директора школе Андрије Прековића, која је узбунила многе. Наиме, пошто ђаци често устају и у три ујутру да би на време стигли на наставу, родитељи их буде и шаљу у школу. Тако је требало да буде и овог пута у једној кући у селу Шошићи, али је мајка девојчице била болесна и она је, пошто у кући немају часовника, сама устала да не узнемирава мајку и кренула на наставу. Пред школу је стигла у три ујутру и, нормално, нашла закључана врата. Онако промрзла и уморна, закуцала је код најближег мештанина који је девојчицу угрејао и ставио да спава.

Кад је ујутру у 7.30 почела настава, девојчице није било, а већ је стигла вест да је она још у мрак кренула. Настала је права потера и тек после два-три сата девојчица је нађена у кревету куће стотинак метара далеко од школе. Нису је пробудили, пустили су је да се испава.

Наставници школе у Блажеву испричали су нам и једну сасвим истиниту анегдоту. Наиме, неколико пута се десило да распишу конкурс за натавника, овај дође, али кад види место и не изађе из аутобуса, истим се врати одакле је и дошао. Наравно, многи остану читавог живота и кажу да се ни са ким не би мењали.

П. Милатовић
И. Лончар
Снимио:
Љубомир Патрногић

ПОМОЋ РАДНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Великој акцији читалаца Забавника прикључиле су се и многе радне организације. JUGOEXPORT из Београда поклонио је 30 капута, 35 јакни и 35 панталона тако да је комплетно обукао истурена одељења школа у Доњим Левићима и Боринцима. ТРИКО из Босанске Градишке упутио је 100 комада дечје конфекције који су припали ученицима ОШ „Вук Караџић" у Блажеву, као и 30 пиџама и спаваћица ЗЛАТЕ из Нове Градишке. Десет мантила дао је и КЛУЗ из Београда, а БЕТЕКС, такође из Београда, поклонио је 10 панталона и 10 џемпера. Акцији се прикључио и Невен Вргоч, власник бутика „НЕВЕН" из Београда који је вишим разредима школе у Влајковцима даровао 100 шалова. Издавачка радна организација „ВУК КАРАЏИЋ" из Београда упутила је 150 новогодишњих пакетића.

Да би сви ови поклони, и оне хиљаде што су упутили наши читаоци, приспели ђацима Копаоника побринуо се AVIS, rent-a-car, који је Забавнику три дана на располагање ставио велики комби са шофером.

Свим овим организацијама редакција нашег листа још једном најтоплије захваљује.

Сама Редакција „Политикиног забавника" обукла је и обула 23 ученика истуреног одељења у Ђерекарима – ђаци су добили топле чизме и кабанице.

ТОБОГАН СМРТИ

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

НЕСРЕЋА СЕ ДОГОДИЛА УСРЕД КРИВИНЕ, ТРИДЕСЕТ МЕТАРА ИЗНАД ЗЕМЉЕ. СИГУРНОСНИ ПОЈАСЕВИ НА СЕДИШТИМА ДЕЧАКА У ПРВОМ ВАГОНУ СУ СЕ ОТКАЧИЛИ И ОНИ СУ ПОЛЕТЕЛИ У ВАЗДУХ. ЈЕДАН ОД ЊИХ НИЈЕ ИМАО СРЕЋЕ.

Као и увек, највећа гужва била је око шалтера за тобоган са железницом. На кућици је великим словима писало „Најузбудљивија вожња на свету". Реклама и није била тако претерана: треба храбрости да би човек сео у вагончиће који брзином од 100 километара на час лете циновским тобоганом који се пропиње, суновраћује и вијуга. Потребно је још више храбрости да би се село баш у први вагон. Деветнаестогодишњи Филип Леоне и његов друг из разреда Гери Соломон хтели су пошто-пото да осталима докажу како је имају.

Девојчице су, као што се од њих очекује, цикале и вриштале, дечаци се помало хистерично и прегласно смејали док се воз тог сунчаног 8. јула прошле године пропињао и пропадао високо изнад глава посетилаца забавног парка у Агаваму у Масачусетсу.

Филип и Гери су се те године уписали на факултет. Студенти који се хистерично кикоћу од страха?! Не долази у обзир!... Трудили су се да им с лица ниједног тренутка не сиђе незаинтересован и смирен израз.

Несрећа се догодила усред једне кривине, тридесет метара изнад земље. Сигурносни појасеви на Филиповом и Геријевом седишту некако су се откачили и младићи су у делићу секунде као из катапулта избачени у ваздух. Гери је имао више среће: пао је натраг у седиште и још у лету покушао да зграби друга. Промашио је. Воз је протутњао даље, Филип је ишчезао...

Узалуд је Гери лудачки махао рукама и викао да зауставе воз. Његови повици утапали су се у тандркање металних точкова и избезумљене крике осталих путника.

Шеснаестогодишња Лори Етериџ се у тренутку несреће налазила у вагону иза Филиповог и Геријевог:

– У први мах нисам могла да поверујем очима. Трен пре тога смо се сви смејали и шалили, у следећем су њих двојица излетела из седишта и нашла се у ваздуху.

– Гери се неким чудом обрео изнад самог седишта, тако да је, када је поново слетео, завршио право у њему. Али Фил!... Била сам сигурна да је погинуо. Једноставно није постојала шанса да извуче живу главу... Гери се потпуно изгубио од бола и шока, ми остали смо плакали.

На сву срећу, Лори није била у праву. Шанса, можда један према милион, постојала је и Фил Леоне је успео да је искористи.

Летео је ка земљи кад је – данас више не зна како – успео да зграби једну шипку у решеткастој металној скели тобогана. Имао је утисак да је ишчупао руку из рамена, бол је био неиздржљив, али стисак није олабавио. Избезумљен од страха и бола, висио је двадесет и пет метара изнад земље.

Када сам полетео доле, имао сам утисак да је тле стотине и стотине метара далеко. Био сам убеђен да ћу се распасти још пре него што дотакнем земљу: страховитом брзином ударао сам о металне греде скеле и одскакивао од њих као лопта. При сваком том ударцу имао сам утисак да ћу се распасти...

– Сећам се да сам све време избезумљено размахивао рукама, али не знам тачно како се то догодило: знам да сам у једном тренутку руком тресную о једну шипку и да сам је истог часа инстинктивно шчепао.

– Ноге и леђа су ми страховитом жестином полетели уназад и од тог трзаја ме је заболео сваки нерв у телу. Нисам издржао. Испустио сам шипку и пао преко једне греде, метар ниже.

Јахао сам на тој греди двадесет и четири метра изнад земље и покушавао да се не померим ни за центиметар. Леђа су ме ужасно болела. Умирао сам од страха. Добро је што ниједном нисам погледао доле: да јесам, сигурно бих се онесвестио и стропоштао.

До тог часа у подножју тобогана се већ окупила гомила. Неки су Филипа храбрили, неки ћутали слеђени, било је и оних који су плакали.

Убрзо је стигла и ватрогасна бригада. После само једног погледа на Филипа, ватрогасац Кен Блер добровољно се пријавио за задатак. Младићу се могло помоћи само на један начин: приближити му се колико је могуће преко продужних мердевина, остало је ствар вештине и среће...

У овом случају, и времена, а оно је немилосрдно истицало. И док је Кен Блер преко токи-вокија давао упутства друговима на земљи, а они центиметар по центиметар приближавали мердевине младићу, свима је у глави било исто питање: „Хоће ли издржати?"

Када је Блер коначно стигао до њега, Филип је био бео као креч и очигледно ван себе. Непрекидно је понављао: „Молим вас спустите ме пре него што паднем..."

Оног тренутка када је око Филиповог струка причврстио сигурносни појас и везао га за свој, Кен Блер је знао да је успео. Даље је све ишло глатко и младић се налазио на путу за болницу још пре него што су ватрогасци спустили мердевине.

Провео је на тој греди више од двадесет минута и био на измаку снаге када сам доспео до њега. Спасавање је трајало дванаест минута. Мени се чинило да су пролетели, њему су вероватно изгледали као вечност – прича данас Кен Блер.

– Филип је најсрећнији човек на овом свету! – тврди Лори Етериџ после свега.

И у праву је. Филип Леоне прошао је само са сломљеном карлицом што је, с обзиром на све, срећа равна чуду.

М. И.

ЏИМ ИЗ ЏУНГЛЕ: УЦЕНА

PAUL NORRIS

DON MOORE

ПОКУШАВАЈУЋИ ДА ОСЛОБОДЕ ЗАРОБЉЕНУ ДЕВОЈКУ, ЏИМ И КОЛУ СУ УПАЛИ У КЛОПКУ...

ОСТАВИ МЕ, ТУАН! СПАСИ МИСИ!

НЕ! ТО ЈЕ ПОСАО ЗА ДВОЈИЦУ, КОЛУ!

И ДОК СЕ КОЛУ ИЗВЛАЧИО ИЗ КЛОПКЕ, ЏИМ ЈЕ ОСУО ПАЉБУ НА ЉУДЕ У ЗАСЕДИ...

...А ОНДА СУ ПОТРЧАЛИ КА ШИПРАЖЈУ...

МУНГ! ДВОЈИЦА ЉУДИ! ИДУ ПРЕМА ТЕБИ...

Paul Norris 2-7

ЧИМ СЕ НЕКО ПОЈАВИ, ПУЦАЈ!

НЕ БРИНИТЕ! НЕЋЕ НАМ УМАЋИ!

ОПКОЉЕНИ СМО, КОЛУ! БРЗО, НА ДРВО!

ПРЕТРАЖИТЕ СВАКИ ЖБУН! НИСУ МОГЛИ ДА ОДУ ДАЛЕКО!

МНОГО ИХ ЈЕ! ВАЉДА НАС НЕЋЕ СПАЗИТИ!

ОДОХ ДА ДОВЕДЕМ ПОЈАЧАЊЕ!

ТИ ЉУДИ СУ ДОШЛИ ПО ДЕВОЈКУ, ТАЈЕ!

У КОЛИБИ ЈЕ! БОЈИМ СЕ ДА ЋЕ ОНА ДВОЈИЦА ОТИЋИ ПРАЗНИХ РУКУ!

ПОЂИ ДА ИХ ПРОНАЂЕШ! А МЕНИ ПРЕПУСТИ ДЕВОЈКУ!

КАКО ВИ КАЖЕТЕ, ШЕФЕ!

ЗНАО САМ ДА СИ НЕКА ПТИЧИЦА! ОНИ ЉУДИ ТАМО СУ ДОШЛИ ПО **ТЕБЕ**!

У МЕЂУВРЕМЕНУ, ТАЈ ЈЕ СЛЕДИО ТРАГОВЕ...

ОВАМО! ПОШЛИ СУ НА ОНУ СТРАНУ!

УГЛЕДАО НАС ЈЕ!

ПАЗИ, ТУАН!

ИДУЋЕГ ПЕТКА:
ОБМАНА

1675/

ОНА ЗНА ЗАШТО

Шта је мала Сузан рекла свом великом пријатељу остаће за нас тајна. Њих двоје гаје нежно пријатељство од девојчициног рођења. А зашто је Сузан, кћер власника Робертс Брадерс циркуса, изабрала баш слона за пријатеља, ни њени родитељи не знају. Вероватно јој је он уливао највише поверења.

КАКО ПРЕВАРИТИ РУЛЕТ?

Наставник Хорст фон Сибург недавно је издао књигу – „Како надмудрити рулет у коцкарници „Шеридан" хотела у Дортмунду". Књига је изузетно скупа (око четири стара милиона) али се продавала као алва – од петсто примерака колико је издато триста се већ продало. По Хорсту постоји тачно утврђен редослед периода кад се добија и губи на рулету, он својим читаоцима наравно открива део ноћи кад рулет губи. Тек кад се више од пола тиража књиге продало, откривено је да се Хорст само једном у животу коцкао и да је том приликом изгубио преко четири милиона (старих).

ДИЈАМАНТ У ХЛЕБУ

Пре извесног времена пекар Хајнрих Мил из западнонемачког града Випертала објавио је у локалним новинама да је, месећи хлеб, изгубио дијамантски прстен. Замолио је муштерију која прстен пронађе да му га врати а као награду ће добити десет (старих) милиона. Пекара му је преко ноћи постала најпосећенија у граду. Људи су стајали у редовима за Хајнрихов хлеб. А домишљати Мил је задовољно трљао руке, успео је да превари људе. Међутим, тајну није могао дуго да чува за себе, испричао је једном пријатељу о својој лукавости – наравно да не би могло да му се догоди да прстен изгуби у тесту. Када је чуо за Хајнрихову превару, пријатељ је то рекао другом пријатељу, овај трећем и вест се брзо прочула. Сада грађани Випертала бојкотују Хајнрихову пекару, он дневно више не може да прода ниједан хлеб и одлучио је да промени професију.

СЕДЕЋИ НА УРАНИЈУМУ

Када су стручњаци утврдили да на имању Џеса Риза постоји налазиште уранијума, Џес је био пресрећан мислећи да ће се на лак начин обогатити. Међутим, његова срећа била је кратког века (бар је тако изгледало). Испоставило се да је тај уранијум нисpo процентног радиоактивног квалитета и да није погодан за коришћење. Џес се помирио са судбином и наставио да живи као и до тада. Али, једног дана у посету му је дошао сусед и замолио га да седи мало на простору где су стручњаци рекли да има уранијума. Наиме, њшао после свакодневног седења тврдио да се све боље осећа, о томе је свима причао. Глас о бесплатној уранијумској „бањи" брзо се проширио, Џес више није имао мира. Људи су почели да долазе не само са околних имања већ и из удаљенијих градова. Уништили су Џесу ограду, остављали за собом отпатке. Риз је извесно време имао разумевања, али је онда одлучио да искористи своје имање на бољи начин. Свако ко би дошао почео је да наплаћује улаз два долара. Света је било све више, Џесу се на крају срећа ипак осмехнула – сада недељно зарађује најмање шесто долара.

Џес није и једина особа са чудним занимањем. Франсис Вилијамс из Пенсилваније искључиво се бави – венчањима. Не удаје се она, ако сте то мислили, већ се на венчањима прославама појављује у улози деверуше. Она тврди да то није нимало лак посао и да неко ко нема њено искуство не може добро да одигра „улогу" девојке која држи младин вео. Постала је професионалне деверуша са најмање три венчања недељно, са добрим приходом, наравно.

је на радијациону терапију због реуматизма, али није могао да настави јер је то за њега исувише скупо. Џес није имао ништа против, а комшија је

БОЛИ, БОЛИ

Заљубљени се обично жале на болове у стомаку, на главобољу, пробадање у грудима кад им се деси да буду – остављени. Увек смо били склони да их убеђујемо како уображавају, љубав не може да боли. Изгледа да није баш тако. Два научника Доналд Клајн и Мајкл Љебовиц доказују да се у периоду кад је човек заљубљен у његовом организму лучи супстанца ендорфин која ствара осећај лаке и пријатне несвестице и узбуђења. Кад их љубав напусти ендорфин се више не лучи. Тад почињу и психичка и физичка патња.

КЛИНИКА ЗА КАМИЛЕ

Клиника за ово, клиника за оно, зашто не и клиника за камиле? Израелска влада је усред пустиње Негев отворила клинички центар за камиле који је стајао 700 хиљада фунти. Одсад па надаље, 37 хиљада тамошњих грбавица више нема шта да брине: у болници ће им вадити крв, снимати их на рендгену и све остало што спада у бригу о здрављу.

БИЉКА ИЗРАСЛА ИЗ – ОКА!

Осмогодишњи Џулијен Фабрисијус из Кејптауна почео је да се жали на помућени вид и мајка га је одвела очном лекару. Доктор Соломон Ејбелс је прегледао дечака и на своје запрепашћење открио да је у његовом оку почела да расте нека биљка! Било је јасно да је на неки начин семе упало у дечаково око и ту остало, а затим проклијало... Доктор Ејблс је извршио операцију и успешно одстранио уљеза, мада у својој пракси не само да није имао сличан случај већ за тако нешто никада није ни чуо. Џулијен Фабрисијус сада опет нормално види и не осећа никакве последице.

ЧАРАПА ОД СТО МИЛИОНА

Кад је после саобраћајног удеса осамдесетогодишњи Сезар Флорати пребачен у болницу у Нанту, пет медицинских сестара и два лекара мучили су се десет минута док су коначно успели да га свуку. Старац се бранио, запомагао и чинио све да их спречи да му скину одећу. Запањено болничко особље убрзо је схватило разлог толиком његовом отимању – у чарапама које су му последње свукли пронашли су читаво мало богатство, близу сто милиона (старих)!

– Не верујем банкама – постиђено је промрмљао Сезар правдајући се за сцену коју је направио у болници.

Сезаров случај није усамљен. Многи људи неповерљиви су према штедњи у банкама из страха да банка не пропадне и да заједно са њом њихов новац оде у неповрат, па држе паре на најнемогућијим местима у кући. Тако су локалне власти после смрти једног банкарског службеника (!) из Мелбурна у његовом стану открили уштеђевину од преко сто педесет милиона (старих) – новац је био угланвом у металу, поцрнео од стајања. Требало је ангажовати читаву екипу да га повади из разних флаша, тегли и чарапа. Поред „класичног" места где се новац одлаже, рецимо душек, људи крију паре у радио-апаратима, клавирима, у посебно „избушеним" књигама, гас маскама!

Извесни Пол Хиршам из америчке државе Невада годинама је штедео и скупио двадесетак милиона. Пошто се плашио да паре држи у кући, он их је свакодневно уредно запакивао и сам себи слао пакет. Пошиљку би послао у послеподневним часовима а она му је свако јутро стизала на кућу. Тако је то текло годинама све док се једног дана поштар није појавио. Успаничени Пол отрчао је на пошту да се распита шта се догодило. Поштански службеници могли су само да га обавесте да су сви пакети које је нови поштар преузео да разнесе – изгорели!

ЗУБ: ПРВИ, ДРУГИ, ТРЕЋИ ПУТ...

Патриша Дон Симонс из Гринзбороа у Северној Каролини сломила је зуб једући хамбургере у три различита ресторана. Зачкољица: у сва три случаја радило се о истом зубу.

Патриша се у сва три ресторана појавила неколико дана после незгоде тврдећи увек исто: зуб је сломила на луку из хамбургера... У циљу очувања доброг гласа и угледа „Мек Доналдс" јој је на име одштете исплатио 250, „Бергер Кинг" 441 долар, само је „Вестерн Сизлин Стејк хаусу" нешто било сумњиво због чега јој није исплатио ништа.

Ко зна на колико би још места Патриша сломила један те исти зуб, да је на крају нису уловили и осудили због преваре. Казна је условна, што ће рећи да ће Симонсова још пар година морати добро да пази како гризе док једе на неком јавном месту.

НАЈВЕЋИ НА СВЕТУ

У великим градовима саобраћајне гужве су све веће, а простора за више возила све мање. Аутобуси у много чему решавају (не)прилике оних који до радног места морају да користе превоз, али ни они нису свемоћни – њих је мало, а путника много. Зато је једна америчка фирма направила највећи аутобус на свету који може да прими тачно – 171 путника.

Мада је ова грдосија од аутобуса дугачка свих 12 метара, врло се лако креће и најужим градским улицама јер има изванредне маневарске способности. Решење за ову несвакидашњу покретљивост нађено је дуплим командама, заправо и на предњем и на задњем делу уграђен је одвојен управљачки механизам.

„ТВРДО" СРЦЕ

Новинар Ричард Грум из јоркширског града Хаушема има проблема са мишевима. Сваке ноћи у кућу у којој станује са супругом Маргарет ови мали глодари долазе „у посету". Пошто ни он ни његова супруга не могу ни да замисле да их убијају, смислили су начин: хватају их и касније пуштају на слободу.

Ричард је направио неколико мишоловки у које као мамац ставља комадиће сира. Ујутру покупи све уловљене мишеве и односи их ван града. Међутим, животињица је сваким даном све више, па се Ричард плаши да они које је једном пустио поново долазе на гозбу али заједно са својим пријатељима и рођацима!

Да би проверио је ли ова његова теорија тачна, одлучио је да оне већ ухваћене обележи тако што ће им око ноге везати узицу јарке боје.

– Ако се потврди да се мишеви враћају, односићу их колима бар педесетак километара даље од куће – запретио је Ричард...

ПАС КАО ЧУЛО СЛУХА

Пси – водичи слепих сасвим су уобичајена ствар. Однедавно међутим, дресери покушавају (и успевају) да истренирају псе да помажу људима који не чују. Пракса се показала успешна у Америци, а сада се примењује и у Великој Британији. Први пас лабрадорске расе који је научен да њушком или шапом опомиње глуве ако неко звони на вратима или се огласи будилник додељен је брачном пару Чепмен из Њутон Абота у Девону.

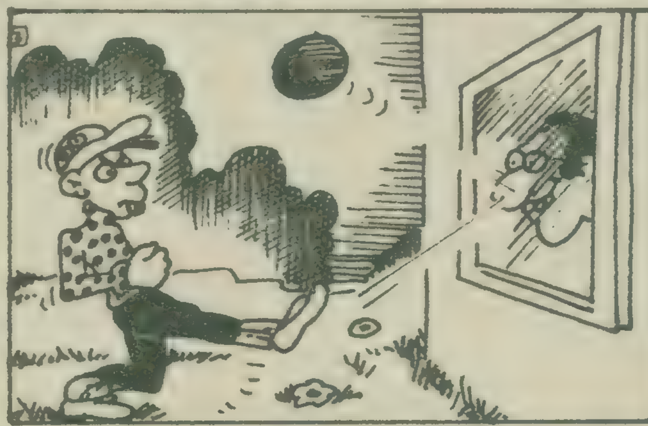
Дресура траје најмање четири месеца и кошта око 440 хиљада. С обзиром да је то сума коју ретко који појединац може да плати једно скаутско друштво прикупља средства како би оспособило што више оваквих паса за оне најстарије и немоћне.

СТАКЛО ОД МЕТАЛА

У Научноистраживачком центру за електрофизику при Словачкој академији наука у Братислави усавршена је производња стакла од метала. По својим својствима то је метал, али по начину производње и саставу врло је сличан стаклу. Прави се наношењем млаза растопљеног метала, који се иначе врло брзо хлади, на вретено. Као резултат тог новог „замешатељства" образује се трака дебела око 0,05 милиметара, широка до 20 mm а дугачка и по неколико стотина метара.

Метално стакло поседује изузетно занимљива механичка и физичка својства: изванредно је трајно, тврдо, еластично а неке врсте отпорне су на корозију. Фабрика „Тесла" у граду Пардубице већ је почела да производи магнетофонске траке од новог материјала који је побудио пажњу многих иностраних фирми.

У СУСРЕТ ЗИМСКИМ ОЛИМПИЈСКИМ ИГРАМА

ГОЛМАН СА 300

Хокеј је брза, узбудљива и атрактивна игра, али често и опасна, па зато хокејаши неодољиво подсећају на средњовековне витезове.

Последњи сусрет Светског првенства у хокеју на леду Б групе у Загребу далеке 1966. између репрезентација Велике Британије и Југославије одлучивао је о трећем месту у групи. Нашу селекцију је и нерешен резултат водио на треће место а самим тим и на дотад најбољу позицију. Борба је била изузетно жестока, хокејаши су просто гинули за сваки пак, док је публика френетично бодрла наш тим.

У тренутку кад је изгледало да је треће место недостижно пошто су Британци убедљиво водили на гол наше репрезентације, уместо стандардног голмана Галеа, ушао је у игру Рашид Шемсединовић. И тада је, по извештајима присутних новинара, настао преокрет. Наши „ледени оклопници" успели су да изједначе резултат на 3:3 и, захваљујући феноменалним интервенцијама Шемсединовића, задрже га до краја утакмице. Репрезентација Југославије остварила је свој дотад највећи резултатски успех у историји – 11. место на свету.

Ово је само једна утакмица коју памти четрдесет трогодишњи Шемсединовић, легенда нашег хокеја и данас стандардни голман екипе Партизана. А он би о хокеју иначе могао данима да прича а да причу не заврши...

Конзерва уместо пака

А прича о хокеју почиње у Канади пре неколико векова где су нека индијанска племена играла нешто

Голман је савладан, пак зна да улети у мрежу брзином већом од 200 километара на час.

БРЗ, УЗБУДЉИВ И АТРАКТИВАН, ХОКЕЈ ЈЕ ЧЕСТО И ОПАСАН ПА СУ ЗАТО ИГРАЧИ ПРАКТИЧНО ЦЕЛИ ПРЕКРИВЕНИ РАЗНИМ ШТИТНИЦИМА. АЛИ, НИ ТО ЧЕСТО НЕ ПОМАЖЕ

ОЖИЉАКА

слично данашњем хокеју на леду мада има историчара који тврде да је хокеј прво настао на тлу Европе и тек онда, преко океана, допловио до Канаде. Чак се наводе и имена двојице студената са Мекгили универзитета у Монтреалу – Робертсона и Смита – који су 1879. ту игру увели у Канаду пошто су слично видели у Енглеској.

Присталице тврдње да је Канада колевка ове игре наводе податак из 1855. Тада је, кажу они, једна група канадских краљевских стрелаца у доколици почела по оближњим залеђеним барама обичним штапом да тера лименке и убацује их у импровизован гол. Тако је, рођен хокеј на леду који је у почетку био нека врста комбинације рагбија и фудбала.

Убрзо почињу да се оснивају први клубови, организују се прва такмичења у Канади се граде и покривена клизалишта. Нова игра на леденим површинама добија све више присталица. Стари континент оберучке прихвата спорт с друге стране океана, оснива своје клубове, приређује разна надметања.

Хокеј на леду добија право грађанства већ на Првим зимским олимпијским играма 1924. у Шамонију и отада се без њега не може замислити ниједна зимска олимпијада. На њима последњих двадесет и више година доминирају хокејаши Совјетског Савеза а главни конкуренти су им Чехословаци. Пре тога дуго екипама Канаде и САД на олимпијским играма и светским првенствима (одржавају се сваке године) није могла да се приближи ниједна европска екипа. Времена се очигледно мењају.

220 километара на час!

Југославија је једна од првих земаља старог континента у којој је почео да се игра хокеј. И њега је „увезао" Фрањо Бучар, човек чије је име неодвојиво везано са првим корацима многих спортских дисциплина код нас. Још крајем прошлог века он је на свом Течају учитеља гимнастике уврстио дотад непознат спорт у наставни програм. Петнаестак година касније, 1916. у Загребу је одиграна и прва хокејашка утакмица код нас између ХАШК-а (Хрватског академског шпортског клуба) и ИХСД (Првог хрватског склизачког друштва).

Не сме се заборавити ни име инжењера Станка Блоудека, познатог конструктора чувене скакаонице Планица. Он је о свом трошку набавио опрему за тек основани љубљански хокејашки клуб Илирија, али је много значајније што је 1927. дао нацрте за изградњу првог хокејашког игралишта по прописима...

Од некадашње јурњаве канадских војника за лименком прошло је пуно времена, толико да је хокеј данас засигурно најбржа игра на свету. А ту брзину, каже Рашид Шемсединовић, диктира брзина пака који често лети преко 220 km/h. Наравно, хокејаши су принуђени да клижу такође великим брзинама да би плочицу од тврдо куване гуме зауставили палицом дугачком 135 cm, додали је саиграчу или убацили у гол широк 183 cm, а висок 122 cm.

То захтева изузетне физичке напоре па је, рецимо, утврђено да играч на леду може да пружи максимум само тридесетак секунди, онда мора да се одмара па поново у игру. Велике светске екипе зато играју утакмице и са по четири поставе које се мењају не само кад је прекид у игри већ и летећим изменама кад играч улази у току игре, и то обично прескаче ограду која одваја игралиште од клупе за резервне играче јер нема времена за отварање врата. И у овом случају важна је брзина тако да, рецимо професионалне канадске и америчке екипе имају посебног човека – коуча – чији је једини посао да у току утакмице врши те летеће измене.

Овакве сцене врло су честе и у њима и судије понекад извуку дебљи крај.

Циркус на профи-начин

Хокеј је брза, узбудљива и атрактивна игра, али често и – опасна, па зато хокејаши кад изиђу на лед неодољиво подсећају на средњовековне витезове сваки део тела им је практично покривен штитницима од разних материјала, на глави је обавезна кацига и за голмана и специјална пластична маска за лице. Али, ни таква заштита не гарантује сигурност.

Пре два-три месеца, у утакмици између Црвене звезде и Партизана, борбени Рашид Шемсединовић спасавао је и оно што су многи већ видели у мрежи. У једном нападу ка његовом голу кренуо је играч Црвене звезде и Шемсединовић је у жељи да скрати угао свог гола изишао напред и следећег тренутка пао као покошен: пак га је погодио у – грло! И данас, као успомену, голман има једно мало задебљање на том месту.

То је, каже Шемсединовић, саставни део ове игре и уопште не мисли да је хокеј груб иако је он сам морао да оперише мениskус на оба колена а уз пут је зарадио и седам прелома прстију. Вероватно слично мисли и чувени канадски голман Плантер који је каријеру завршио са преко – 300 ожиљака на лицу. Само, код професионалних хокејаша повреде су много чешће јер за њих није обавезна кацига а њу уосталом, публика која плаћа скупе улазнице не воли. Ни Плантер је никад није носио.

Од удара пака ломе се прсти на ногама, од падова и потплитања глежњеви а страда и мениskус, од ударца лактом или палицом ретко ко од профи-хокејаша, и не само њих, има своје зубе, а повреда аркаде чешћа је него у боксу! Кажу да ребра пуцају од сурових бодичека (судара са противником) и судара са оградом (бандом). Да би појачали узбуђење у гледалишту, амерички и канадски професионалци користе вештачке зубе и кесице са животињском крвљу: кад тренер викне они избацују зубе и загризу кесицу па публика има комплетан доживљај сурове борбе.

Наравно, у аматерском хокеју је мање таквих повреда, а и Међународна лига за хокеј на леду (LIHG) прилично строгим прописима спречава грубости. Рецимо, ако играч још као јуниор заигра за прву екипу, обавезан је да и даље на лицу носи заштитну мрежу као кад је играо за омладинце, све док не наврши 18 година. А Скандинавци су недавно чак увели пропис да и судије на леду као и играчи носе кацигу, а по свој прилици ову новину ће ускоро прихватити и Међународна лига за хокеј на леду.

Дуго је професионални хокеј за неколико класа био бољи од аматерског какав се углавном игра у европским земљама, али се у последње време и та предност истопила. Екипа Совјетског Савеза, вишеструки светски првак и олимпијски победник, већ неколико година равноправно се бори са најбољим професионалним екипама, и то углавном на њиховом леду. Није ни чудо јер је у СССР хокеј обавезан предмет у школама, исто као и у ЧССР, па је и разумљиво што ове две екипе данас држе примат у светском аматерском хокеју.

П. Милатовић

Логор у Сахари

Бен Коли приказује фото-репортеру технику свог традиционалног годишњег скока са крова хотела „Плаза" у Атланти.

БИЋУ ПУСТОЛОВ!

ПОШТО ЈЕ ПРЕПЕШАЧИО 107 ЗЕМАЉА И КАЈАКОМ ПРЕПЛОВИО 14 РЕКА, ПОПЕО СЕ НА 15 ПЛАНИНСКИХ ВРХОВА И ПРЕТРЧАО МИЉУ ЗА МАЊЕ ОД ПЕТ МИНУТА, ЏОНУ ГОДАРУ ИЗ КАЛИФОРНИЈЕ ПРЕОСТАЛО ЈЕ ОНО НАЈТЕЖЕ – ПУТОВАЊЕ НА МЕСЕЦ.

Чим се вратио са једног врха на Хималајима где је постигао рекорд у брзини пењања, Рајнолд Меснер је већ био спреман за нову авантуру. Поново је, ове јесени, сам кренуо у освајање највише планине на свету: једанаести пут у животу попео се на висину од осам хиљада метара, без резерви кисеоника

У међувремену се Швајцарац Ромоло Нотарис, са једанаесторицом другова вратио са првог „еколошког" освајања Евереста, што значи да за собом нису оставили никакав траг – никакав отпадак у природи

Марселин Ањања, вођа експедиције конгоанске владе која је годинама покушавала да уђе у траг последњим живим диносаурима, тврди да су он и чланови његове екипе читавих двадесет минута, у језеру Теле, посматрали животињу названу Мокеле-Бембе (онај који једе врхове палми) за коју се тврди да припада врсти изумрлој пре шездесет пет милиона година!

На стенама планине Меру (6672 m), коју Индуси сматрају центром света већ се налази италијанска алпинистичка експедиција чији су чланови искључиво жене

У међувремену је у Рим стигла породица Нгујен – отац, мајка и син – која већ седам година иде пешице по свету. До овог тренутка прошли су 106 земаља на свих пет континената

На острву Оук у Новој Шкотској изнова је почео лов на благо пирата Моргана закопано пре више од два века, а бар тридесетак фирми досад је банкротирало због улагања у овај подухват.

Нису се вратили...

Спортисти и они који су то само из забаве, људи којима је ризик професија, алпинисти, морепловци, авантуристи, романтичне сањалице... Сви су поново на путу. Њихове трасе су веома различите, баш као и техника коју користе, њихови циљеви и филозофија. А заједничко им је само једно: чар пустоловине

Чак ни оне малобројне области, на картама означене речју „неистражено", као што је залив Мамбераму на Новој Гвинеји (шест експедиција у ове крајеве никад се није вратило кући!), затим Сијера Неблина у срцу Амазоније, неке долине у Непалу у суседном Бутану, не скривају више велике тајне. Места о којима су сањале генерације истраживача – капе на половима, извори Плавог Нила, корито реке Ориноко, аустралијска Црвена пустиња и остало – чак и у овом тренутку надлећу авиони са туристима или по њима крстаре каравани обичних излетника. Можда је баш из тог разлога, у ово наше време сателита и компјутера, мало оних који себи дозвољавају да се назову именом које је до пре једног века било резервисано само за легендарне личности – истраживач.

А ако већ имају толико храбрости, приморани су на подухвате од којих се очекује да у сваком смислу буду изузетни. Тако, на пример Франко Варино прелази највећу пустињу на својој весли, док Џон Годард из Калифорније упорно испуњава једну по једну тачку своје невероватне листе подухвата. Пошто је препешачио 107 земаља и кајаком препловио 14 река, попео се на 15 планинских врхова, претрчао једну миљу за мање од пет минута, остало му је оно најтеже – под бројем 138: путовање на Месец.

Трка столећа

Прави господари пустоловине данас су највећим делом индустрије које их и финансирају, али под условом да се у првом плану нађу њихови производи. (Једно пењање на Еверест 1980. године умало се због тога није трагично завршило). Њима је готово по правилу подређен избор трасе, датуми и све остало.

Под притиском разних клаузула из уговора, организатори авантуристичких подухвата приморани су да стално дају што различитије и што спектакуларније предлоге.

– Сваке године проведем бар четрдесетак дана у Африци трагајући за новим „замкама" без којих нема посла – каже алпиниста – репортер Тијери Себајн, организатор релија Париз – Дакар

Да је то чист бизнис говори и податак да се у част следеће олимпијаде у Лос Анђелесу већ припрема Амерички ауто-маратон, са наградом од педесет хиљада долара, који је већ проглашен трком столећа: вожња од Калифорније до Канаде, преко Огњене Земље, дуга шездесет три хиљаде километара!

Можда ће жеђ за пустоловинама по сваку цену, пролазним и сензационалистичким, које штампа и ТВ помно прате новим књигама, специјализованим ревијама, емисијама и сл. вратити све на оно право – на директан контакт човека и природе, на свесно одбијање сувишне технологије и подухвата који не служи науци. Највероватније, баш из тих разлога у Амазонију је кренула експедиција истраживача Жак Ив Кустоа која ће годину дана пловити по овој великој реци и проучавати њену фауну – од пиране до слепих делфина! – као и племена која живе на њеним обалама. У току је и подводна потрага за једним старим енглеским бродом на Арктику, са фотографском опремом којом руководе роботи...

– Значај авантуре – каже Виљем Грејвз из Одељења за пустоловине америчког месечника „Национална географија" – није садржан у томе где се иде, него у духу и начину на који човек ступа у додир са природом.

Д. В.

Учесници „Камел трофија" путују кроз пустињу.

Скијама по најстрмијим обронцима планина: Тони Веларуз на Монте Бјанку.

Ђовани Ре из Бергама у Италији путује светом овако: својим делтапланом на моторни погон

Алпиниста на Монт Евересту који ће вечито остати њихов највећи изазов

Авантура се понекад овако завршава. Прави доживљај пустоловине резервисан је само за оне који су се определили за директан контакт са природом.

БАНКА ЗА КРОМПИР

У Лими, главном граду Перуа, при Међународном центру за кромпир, постоји читава колекција око 13.000 разних врста и подврста ове драгоцене биљке. Кртоле, обрађене растворима за дезинфекцију, суше се и чувају у хладним просторијама и сваке године саде на опитним њивама Центра. Семе се замрзава и чува на температури од минус 20 Целзијусових степени. Овај богати материјал обилно се користи у радовима на селекцији кромпира, тако да у његовој постојбини, Јужној Америци, не може да дође до катастрофе каква је половином 19. века задесила Ирску. Наиме, када се 1846. године на кромпириштима Ирске размножила гљивица фитофтора, штеточина која напада кромпир, уништена је половина приноса, а ова култура била је тада основна храна Ираца. У земљи је завладала глад, хиљаде људи је умрло, милиони су били принуђени да емигрирају. Како је дошло до тога?

Сва поља у Ирској била су засађена далеким „потомцима" неколико десетина кртола које су биле донете у Европу у другој половини 16. века. Комплет гена у овим кртолама био је релативно мали и међу њима није било таквих који су отпорни на фитофторе. Међутим, у Андима постоји више од 60 врста кромпира с великим бројем подврста. На пример, у Перуу може на једном пољу да расте неколико десетина сорти кромпира. Неке од њих ми бисмо тешко признали за кромпир – укус им је необичан, „месо" љубичасто, облик издужен и сличан мркви. И мада је у свету познато 266 разних непријатеља кромпира, увек се међу толиким врстама кромпира нађе и врста отпорна на болест која тренутно угрожава биљку.

ХЛАДНО ПРАЊЕ

Први синтетички прашкови за прање рубља имали су на кутијама натпис: „Прати у води чија је температура од 80 до 90 степени Целзијуса". Данашња средства за прање у облику прашка с додатком фермената који растварају нечистоћу не захтевају температуру вишу од 60 степени. До које температуре треба загревати воду за прање – питање је не само брзине већ и штедње. У сваком домаћинству, као и у великим заједничким перионицама, сваки степен више значи више киловата потрошене енергије.

У новој „генерацији" прашкова широко се примењују етоксилати – синтетичке материје активне по површини које дозвољавају да се знатно снизи температура воде за прање рубља. Тако просечна температура неопходна за деловање прашкова чија је производња почела у СР Немачкој износи 56 степени, а оних у Сједињеним Америчким Државама – чак 42 степена. Хемичари обећавају да ће се до 1985. године појавити прашкови који ће деловати већ на температури воде од 36 степени Целзијусових, а до краја нашег века чак и такви за које ће бити довољна собна температура воде.

Још једна предност нових средстава за прање: брзо се разлажу у отпадним водама и не загађују околину.

ИЗАЗОВ ЦУНАМИЈУ

У долини Вапаио која се налази на североисточној обали Хаваја данас живи врло мало људи. Наиме, 1946. на обале су се сручили огромни таласи – цунами – и збрисали са лица земље и куће и поља тароа, главног пољопривредног производа становника ове долине. Отада, што је сасвим нормално, острвљани долину Вапаио избегавају као живу ватру. Међутим, један мештанин је одлучио да упути изазов страшном цунамију и на самој обали подигао кућу. Он је заиста подигао и то међу крошње великог дрвета: што је сигурно, сигурно је. Тешко је рећи да ли је и то сигурно уточиште од цунамија из простог разлога што у последње време ови огромни таласи мирују, па овај одважни човек још не може са сигурношћу да каже да ли је надмудрио цунами.

„ИЗДРЖЉИВИ" НИЈЕ ИЗДРЖАО

ПУТОВАЊЕ У НЕПОЗНАТО

МУЊЕВИТО СМРЗАВАЊЕ, СТРАХ И ТРЕПЕТ АНТАРКТИЧКИХ МОРЕПЛОВАЦА, ЗАЧАС ЈЕ ОКОВАЛО БРОД ЧУВЕНОГ ЕНГЛЕСКОГ ПОЛАРНОГ ИСТРАЖИВАЧА ЕРНЕСТА ШЕКЛТОНА.

Ернест Шеклтон није био човек који лако одустаје од онога што науми: 1901–03. као нижи официр ишао је на Антарктик са Робертом Фалконом Скотом и ту експедицију завршио као инвалид, седам година доцније прешао је тзв. континентални плато и приближио се Јужном полу на сто миља. У време кад су Скот и Амундсен водили огорчену, дуже времена и равноправну трку ко ће пре стићи до најјужније тачке наше планете (знамо да је први стигао Амундсен, 14. децембра 1911, а месец дана касније Скот), Ернест Шеклтон је обијао прагове друштава по Енглеској да би прикупио средства за експедицију већих размера чији је циљ био да пређе Антарктик и заврши пут с друге стране континента, на Рту Мек Мардо.

С екипом од двадесет осам људи, у пратњи шездесет ескимских паса и неколико моторизованих возила специјално конструисаних за кретање по снегу, Ернест Шеклтон је најзад 1. августа бродом „Ендјуранс" („Издржљиви") напустио енглеска острва. Од самог почетка их није пратила срећа: непосредно пре поласка букнуо је први светски рат. Цела посада се добровољно пријавила, али су сви одбијени, не зна се из којих разлога и тек онда су кренули према потпуно непознатом Антарктику.

Подмукло Веделово море

Ћуд белог континента посада је први пут осетила чим су упловили у Веделово море, друго по величини у Антарктику. Ово, кажу најподмуклије и најкобније место на земаљској кугли открио је 1822. британски ловац на фоке Џемс Ведел: ветрови који овде непрекидно бесне отерали су га натраг кроз белу маглу која стално лебди над овом леденом пустаром.

На основу бродског дневника и каснијих прича учесника експедиције сазнајемо да ни тог лета Веделово море није било ништа кроткије него претходних година. Напротив: већ на 58° јужне ширине сусрели су се са леденим громадама, правим малим пловећим острвима. Због тога је тек последњег дана те године брод „Ендјуранс" успео да пређе тзв. антарктички круг: пловити између ледених брегова није било нимало наивно због велике могућности да брод налети на један од њих и заврши на – дну. Остало је забележено да је Шеклтон само у току једног дана избројао петсто џиновских ледених брегова.

Другог дана брод „Ендјуранс" нашао се пред огромним леденим зидом који је био висок најмање педесетак метара и требало му је неколико дана да га обиђе и настави пут. Али, то није било најгоре: Шеклтон је знао да Веделово море крије кудикамо много већу опасност – муњевито смрзавање. За неколико часова, без икакве претходне најаве, мекан лед, слабо повезан, постаје тврд а онда и сасвим чврст. Сви који су кретали према Јужном полу добијали су зато упутство да стално буду на опрезу, јер муњевито смрзавање кад већ почне готово да нема наде да се избегне смртоносни ледени загрљај.

Сви чланови експедиције упамтили су за цео живот ноћ 18. јануара 1915: слободни комади леда најједном су се спојили у чврсту ледену површину. „Ендјуранс" је постао заточеник Веделовог мора.

Тужбалица царских пингвина

Преко хиљаду миља далеко од најближег насеља Шеклтонова експедиција нашла се у клопци: брод је једино могао да струји са ледом који се лагано кретао. Шеклтон се сетио невоља једне немачке експедиције која је 260 дана била ношена на север кроз дугу шестомесечну ноћ и, после надљудских искушења, успела да се спасе. Шта ће се десити са „Ендјурансом"?

Брод енглеске експедиције био је стешњен међу таласима од леда, често високим као планине. Капетан брода Френк Ворсли записао је у свој дневник: „Изгледало нам је да су ледене санте живе. Оне су се бориле једна против друге, бацале се једна на другу, а уједињавале да би својом моћном снагом навалиле на „Ендјуранс". Једног дана чула се страшна грмљавина као да је испаљено хиљаду топова и пре него што смо могли да схватимо шта се догодило, брод је већ лежао изврнут на бок."

Ворсли даље записује да је посада морала пуна четири дана и ноћи да ради да би окренула брод, а једном су сви, заједно са Шеклтоном, непрекидно

остали пуна 72 часа крај пумпи за избацивање воде. Мада је невоља била заиста велика, посади и није било тако рђаво: у броду је било прилично топло а и хране је било у изобиљу. Али,када се сунце поново појавило, брод је почео из часа у час да се распада тако да је Ернест Шеклтон био принуђен да 27. октобра 1915. нареди да се „Ендјуранс" напусти. У међувремену, у току зимске ноћи струје су одвукле брод ка северу преко 400 миља.

Све неопходно искрцано је са брода, заједно са педесетак паса и три чамца монтирана на санке, и смештено у шаторе раза-

су бокове брода и чврсто га прикљештиле, док му је трећа ломила крму тако лако као да је била од шибица. Ударац који је изазвао судар био је неописив. Велики клинови леда пробили су бокове брода".

Секирама против леда

Неколико тренутака касније море се склопило над „Ендјурансом", посада је била препуштена себи, својој храбрости и снала жљивости. Стојећи над местом где је брод нестао, Шеклтон је у воду бацио златан сат и наредио да и други учине исто. У море се затим сручио и новац, а за њима је поле-

догодило шведској експедицији која је на Полет Ајленду, стени без леда у мору, направила велико склониште са приличним залихама хране. И кренули су на санкама које су вукли пси, али су поједине деонице пута морали да просецају секирама тако да су за седам дана превалили тек десетак миља. Наравно, оволики напор исцрпео је и људе и псе, а уз пут је понестало и хране. Није било друге и експедиција је морала да жртвује псе што је деловало страшно на људе. Хоће ли и они морати то да учине?

Чекао их је вишемесечни (полу)живот на једној великој леденој санти, с

рвима, али су због изузетно неприступачног терена морали да плове још седам миља према западу где су се коначно усидрили и направили логор.

Наравно, то је било само привремено решење, и Шеклтон је са петорицом најснажнијих сео у чамац и кренуо према острву Јужна Џорџија и насељу китоловаца Гритвикен. Веровао је да ће успети да стигне до тог острва и бродом се врати по остале чланове експедиције. Захваљујући импровизованом једру чамац се прилично брзо кретао и у почетку није било већих проблема. А онда један огроман талас умало да заувек

се раздвоје, он је кренуо са двојицом најснажнијих, док су тројица изморених смештена у једну стену да сачекају помоћ.

Сирена у зору

Ово путовање које је заправо била трка за животе остављених људи било је много напорније него све што су дотад прошли: снага је била на крају а хране само у мрвицама. Посебно их је мучила жеђ. Међутим, нису се предавали, чак су успели да смисле и необичан начин спуштања низ планине: сели би на своје кожне торбе и тако лакше стизали у подножје. Пуних 36 часова пробијали су се према насељу китоловаца и ујутру, како су доцније записали, чули најдражи звук – сирену која раднике позива на посао.

Међутим, спасавање није ишло ни брзо ни лако. Два покушаја су пропала: први зато што један норвешки китоловац није умало као „Ендјуранс" страдао у муњевитом смрзавању а други пут је уругвајски рибарски брод морао због леда да се врати, и то у тренутку кад је већ био сасвим близу прве, бројније, групе Шеклтонових другова.

Ернест Шеклтон је тек у трећем покушају, на једном малом чилеанском челичном броду, успео да се пробије до другова и све их спасе 20. августа 1916. Мада експедиција одважног Енглеза није испунила циљ, упамћена је по надљудској борби против ћуди Антарктика из које је изишла као победник без једне једине жртве, што је у то време био прави подвиг јер су се претходне групе истраживача често враћале преполовљене.

Многи чланови експедиције Ернеста Шеклтона нису имали времена да прослављају победу над беспућем најјужнијег копна: већина њих одмах је по повратку кући отишла у рат из којег се половина није никад вратила.

Године 1921. Ернест Шеклтон је по четврти пут, кренуо у истраживање Антарктика. Међутим, исцрпљен пробијањем кроз ледена беспућа најјужнијег копна, један од најодважнијих поларних истраживача свог времена који је за своје заслуге још 1903. добио и титулу сера умро је 5. јануара 1922. на палуби брода „Аурора". Шеклтон је сахрањен у Гритвикену, насељу китоловаца на Јужној Џорџији одакле је довео помоћ члановима своје треће експедиције на Антарктик.

пете на оном делу ледене санте која је изгледала најсигурнија. Међутим, убрзо су морали да преместе шаторе јер је почињало пролеће. У исто време, читамо у дневнику Френка Ворслија, појавила се зла слутња: „Чули смо погребну тужбалицу, одмерену и једноличну у њеном болу. Она као да није долазила ни са које стране. Онда смо видели осам царских пингвина како пажљиво посматрају брод и певају погребну песму, мада се сматра да они немају никакав глас сем звиждука. Ни пре ни после тога нисам чуо ништа слично том језивом нарицању...

„Следећег дана", наставља Ворсли, „две гломазне санте леда сабиле

тела и Шеклтонова златна табакера. Било је важно ослободити се свега сувишног.

У тренуцима кад се ледена санта на којој су били топила и тањила из дана у дан и уз помоћ струја неумољиво их вукла према отвореном, требало је одлучити шта даље. Прво су израчунали да имају довољно хране за један месец – по 420 g дневно на једног човека – али им то у том тренутку није представљало главни проблем јер су веровали да ће, кад устреба, успети да улове неког пингвина или фоку. Проблем број један био је – куда кренути у потрази за спасом?

Искусни истраживач Шеклтон сетио се шта се

надом да ће их неко пронаћи или ће прикупити снагу и моћи да крену даље. Међутим, 6. априла 1916. ледени сплав почео је нагло да се распада и експедиција је била принуђена да се укрца у три преостала чамца и крене у потрагу за неким чвршћим копном.

Стигли – с погрешне стране

Шест дана су Шеклтон и другови пловили антарктичким беспућем, 570 миља северно од места где је „Ендјуранс" упао у ледену клопку. Покушали су затим да се искрцају у један уски стеновити залив на Елефант Ајленду, на јужним Шетландским ост-

оконча Ернеста Шеклтона. Ипак, ни то их није сломило и ускоро су се нашли на обали Јужне Џорџије, али – насеље китоловаца било је с друге стране. Покушај људи на крају снага да оплове острво и тако стигну до циља унапред је био осуђен на пропаст јер се јарбол на чамцу сломио. Није било друге, петорица одважних морали су пешке преко планина и ледника до луке китоловаца у Гритвикену.

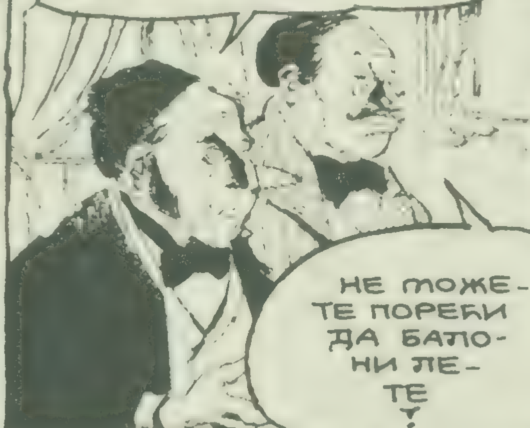
Било је то лакше одлучити него спровести у дело: чланови Шеклтонове групе били су толико исцрпљени да неки нису могли ни да стоје а камоли да крену на такав пут. И Шеклтон је поново одлучио да

П. МИЛАТОВИЋ

НАДАРОВ БАЛОН

ПОЧНИМО ОД КУХИЊЕ!

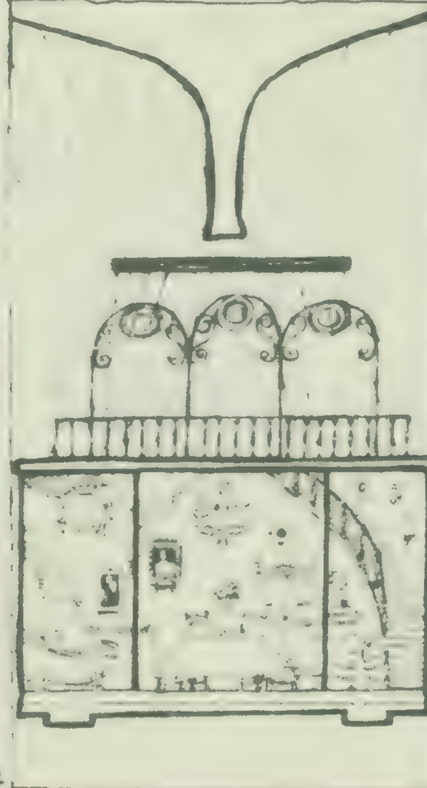
ОХ! ПРЕДИВНА ЈЕ!

КАКАВ КОМФОР!

А ОВО ЈЕ ТРПЕЗАРИЈА!

НЕВЕРОВАТНО!

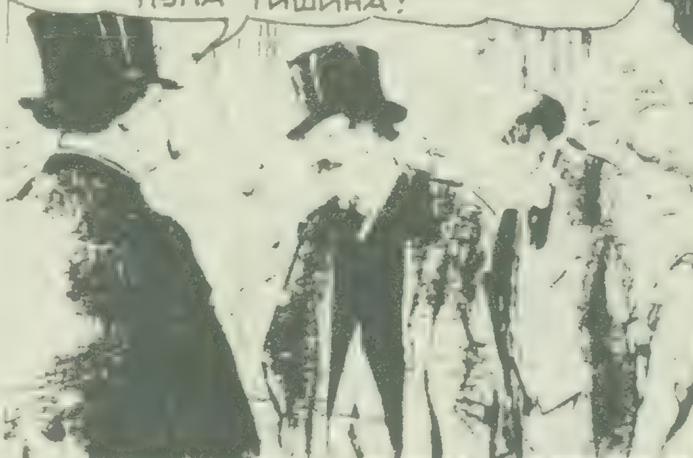
КАКВА РАСКОШ!

После неколико пробних летова Надар је организовао прво путовање за дванаест особа...

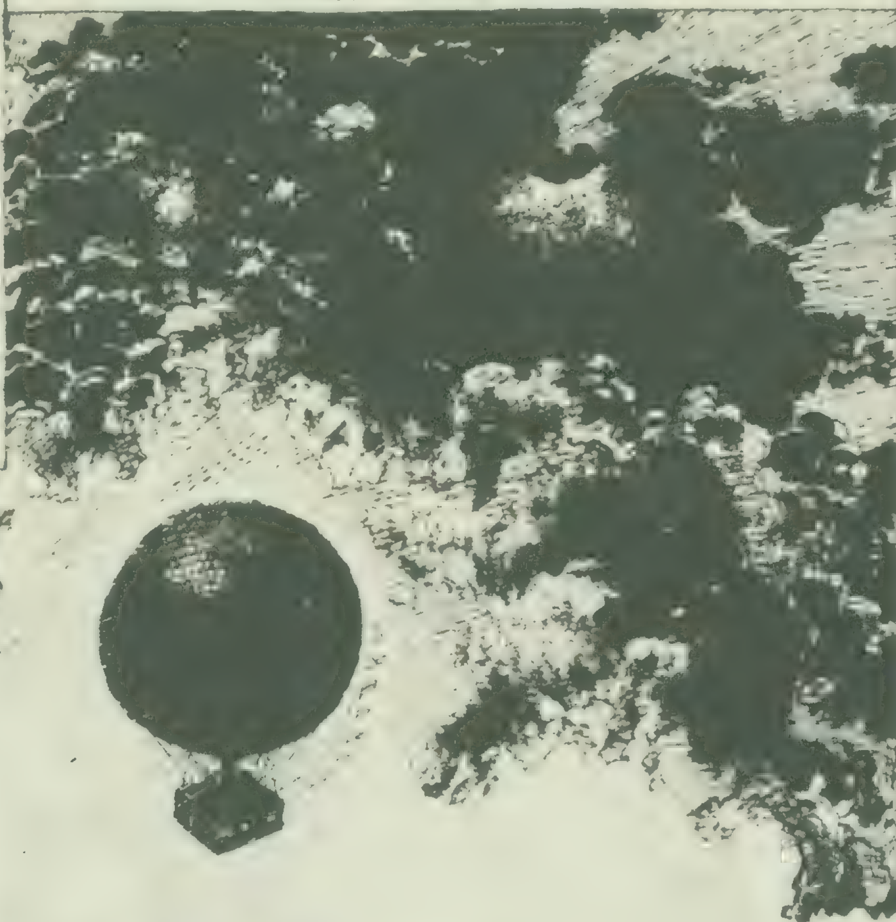

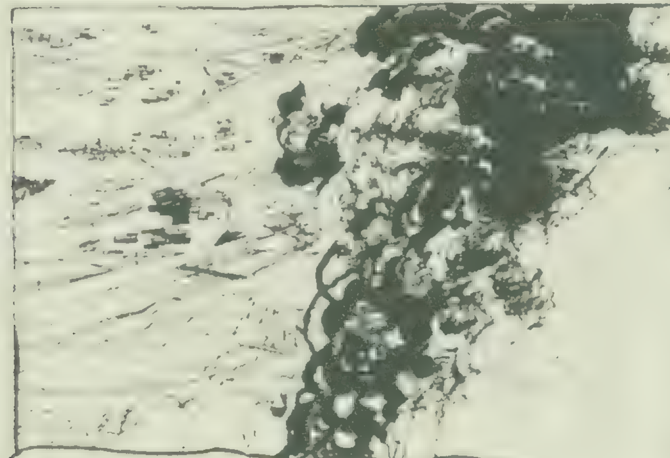

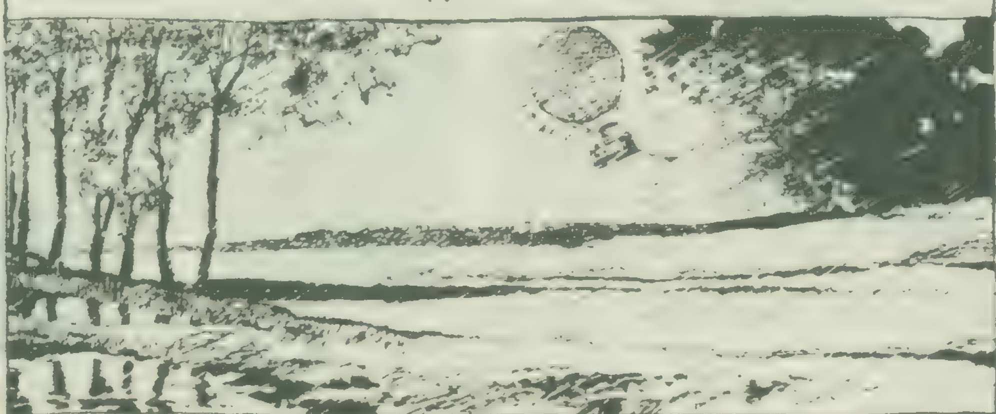

ХМ... НЕ СВИЂАЈУ МИ СЕ ОВИ ОБЛА-ЦИ!
ЕВО, РАЗИЛАЗЕ СЕ! ПОЧЕО ЈЕ СНАЖАН ВЕТАР!

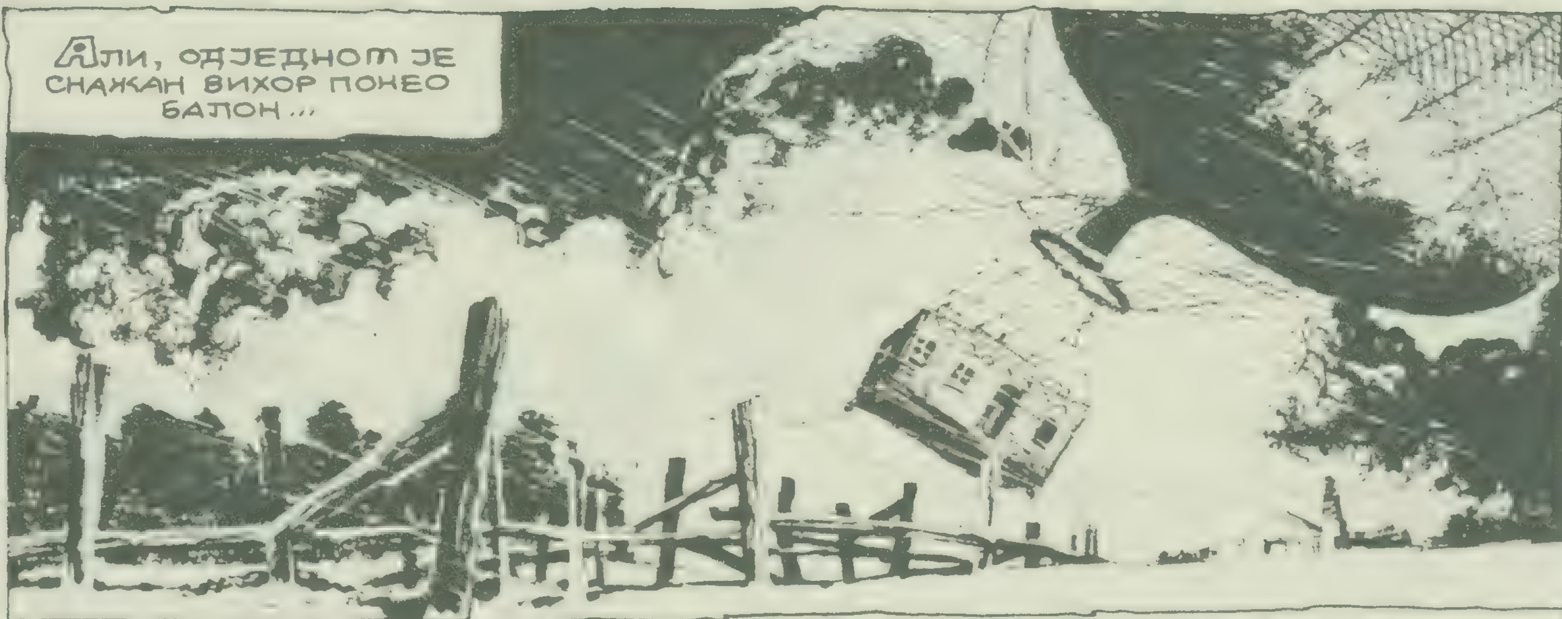

ПАДА КИША! УБИМО!
ТЕШКО НАМА!
БИЋЕ СВЕ У РЕДУ, ГОСПО-ЂО!

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ ГИГАНТ СЕ НАШАО УСРЕД ОЛУЈЕ ...

КАПЕТАНЕ, НАЈБОЉЕ ЈЕ ДА СЕ СПУС-ТИМО!
И ЈА ТА-КО МИСЛИМ! ОТВОРИО САМ ВЕНТИЛ!

ГИГАНТ ЈЕ ЛАГАНО ПОЧЕО ДА СЕ СПУШТА НА ЈЕДНУ ЛИВАДУ. СВЕ ЈЕ БИЛО У НАЈБОЉЕМ РЕДУ...

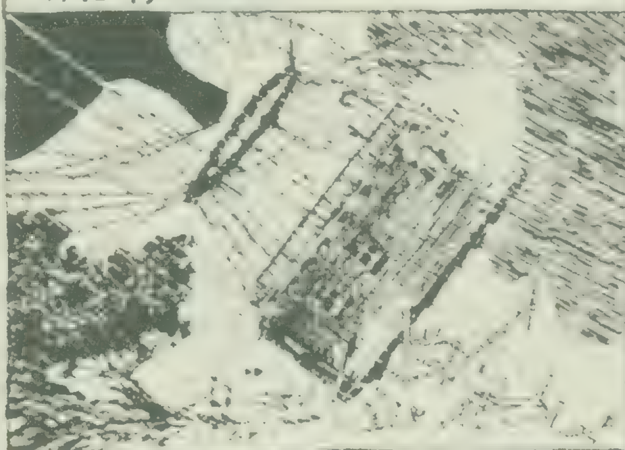

Али, одједном је снажан вихор понео балон...

Упомоћ!
Држите се!

Гигант је ударио о крошње дрвећа...

... и збрисао кров једне сеоске куће...

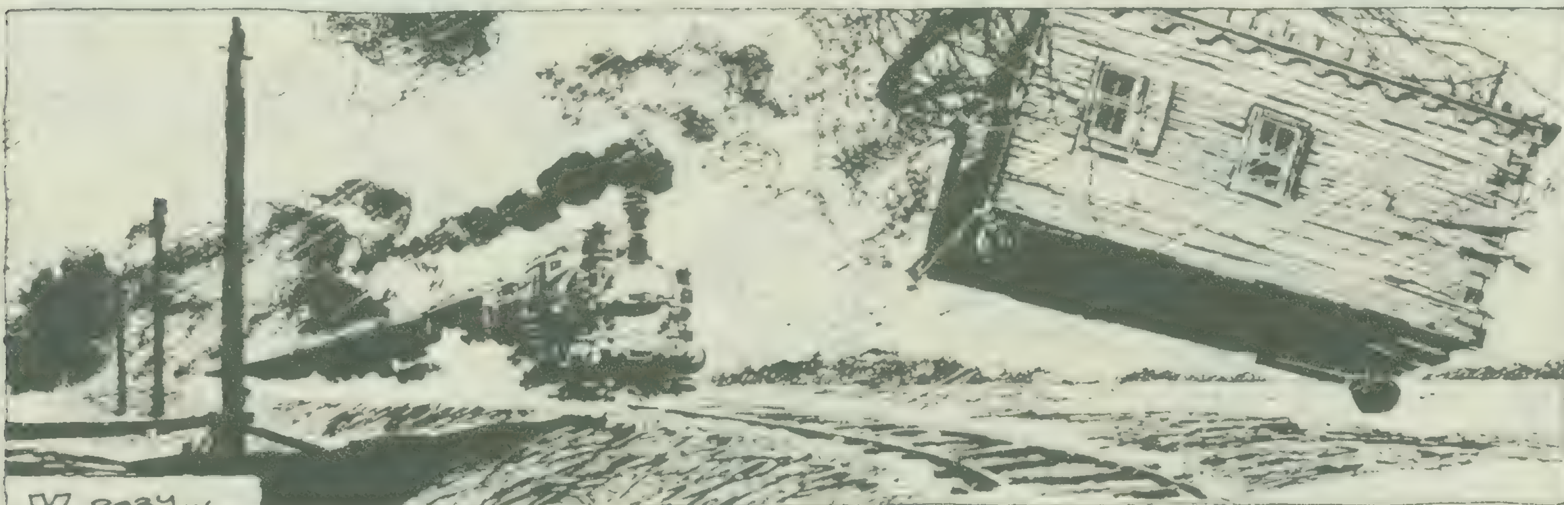

Учините нешто, Надар!
Хоћу да изађем!

Али, Надар ништа није могао да учини...

Неки су искочили...
5

ОДЈЕДНОМ...
ОХ! ПО-ГЛЕ-ДАЈ-ТЕ!

БАЛОН ЈЕ ИШАО ПРАВО НА ВОЗ...

У ВОЗУ...
ШТА ЈЕ ОНО? ЛЕТЕ-ЋА КУ-ЋА?!
ПАЗИ! ИДЕ НА НАС!

ВОЗОВОЂА ЈЕ ОЧАЈНИЧКИ КО-ЧИО...

... И ЗА ТРУНКУ ИЗБЕ-ГАО КАТАСТРОФУ...

ГИГАНТ СЕ КО-НАЧНО ЗАУСТАВИО ...

ЈЕСТЕ ЛИ СВИ ДОБРО, ГОСПО-ДО?
АХ, МОЈА ГЛА-ВА!
ЗЕМ-ЉА!

Срећом, нико није био оз-биљно повређен...

ДА, НА ЗЕМЉИ СМО!

БИЛО ЈЕ ТО НЕЗАБОРАВ-НО ПУТОВАЊЕ, НАДАР!
ПРИЧАЋЕ СЕ О ЊЕ-МУ БАР ГОДИНУ ДАНА!

ОВО НИЈЕ ПУ-ТОВАЊЕ!

АЛИ, КАКО...
НА ШТА МИСЛИ-ТЕ?
ОВО, ПО ВАМА, НИ-ЈЕ ПУТО-ВАЊЕ?

НИЈЕ! ВЕТАР НАС ЈЕ НОСИО КАКО ЈЕ ХТЕО! НИСМО БИЛИ ГОСПО-ДАРИ СИТУА-ЦИЈЕ!

ЧОВЕК НИКАД НЕ-ЋЕ ЗАГОСПОДАРИТИ ВАЗДУХОМ!
У ПРАВУ ЈЕ, НАДАР!
7

БАР САМ СХВАТИО ДА ЧОВЕК МОЖЕ ДА ЛЕТИ У НЕЧЕМ ШТО ЈЕ ТЕЖЕ ОД ВАЗДУХА... ДА СЕ ПРОБИЈА КРОЗ ВАЗДУХ...

ПРИЈАТЕЉУ, ПА ОВО СТЕ СКУПО ПЛАТИЛИ...

СВЕЈЕДНО! ВИДЕЋЕТЕ ЈЕДНОГ ДАНА...

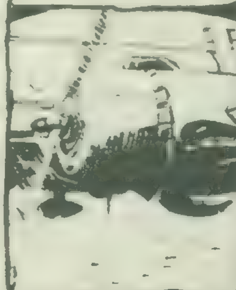
И У СЛЕДЕЋЕМ ПОКУШАЈУ НАДАРОВ ПОДУХВАТ НИЈЕ УСПЕО. ГИГАНТ ЈЕ СМЕШТЕН, КАО РЕТКОСТ, У ЈЕДАН ЛОНДОНСКИ МУЗЕЈ...

АЛИ, НАДАРОВО ПРОРОЧАНСТВО СЕ ОБИСТИНИЛО. ЛЕТЕЛИЦЕ ТЕЖЕ ОД ВАЗДУХА СУ СЕ ПОЈАВИЛЕ НЕКУ ДЕЦЕНИЈУ КАСНИЈЕ...

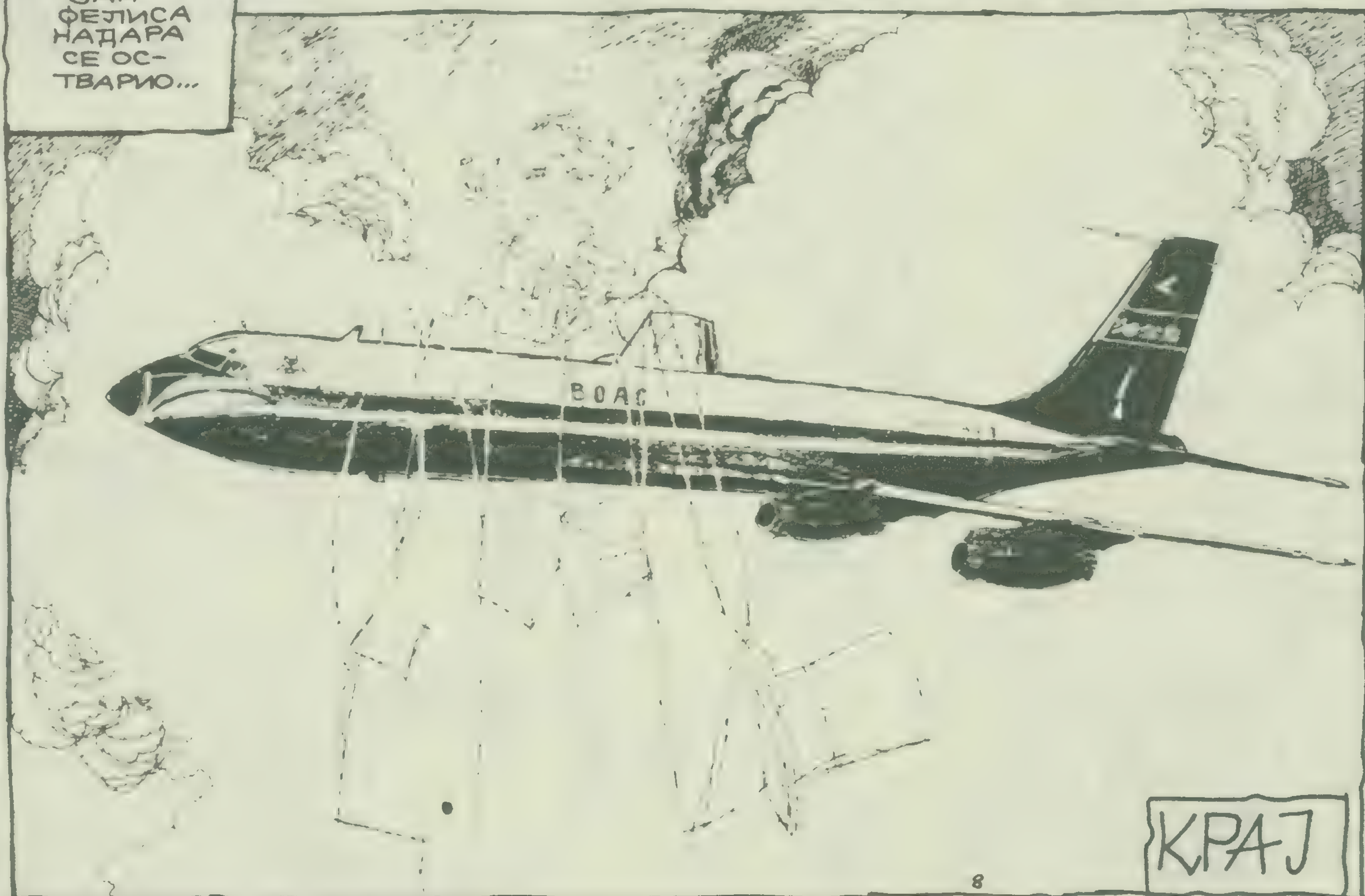
УБРЗО СУ СЕ ПОЈАВИЛИ АВИОНИ СА ЕЛИСОМ...

ПУТОВАЊЕ ЈЕ ПОСТАЛО УДОБНИЈЕ И ПРИЈАТНИЈЕ...

САН ФЕЛИСА НАДАРА СЕ ОСТВАРИО...

ПОТОМАК ГУСАРА

ГОТОВО САМ СИ-ГУРАН ДА СУ ГА ЗАКОПАЛИ НА ОВОМ ОСТРВУ...

ОХ! ОВАЈ ЗИД СЕ ПОМЕРА...

НИСАМ ИМАО ПОЈМА ДА СЕ ОВДЕ НАЛАЗИ НЕКАКАВ ПРО-ЛАЗ...

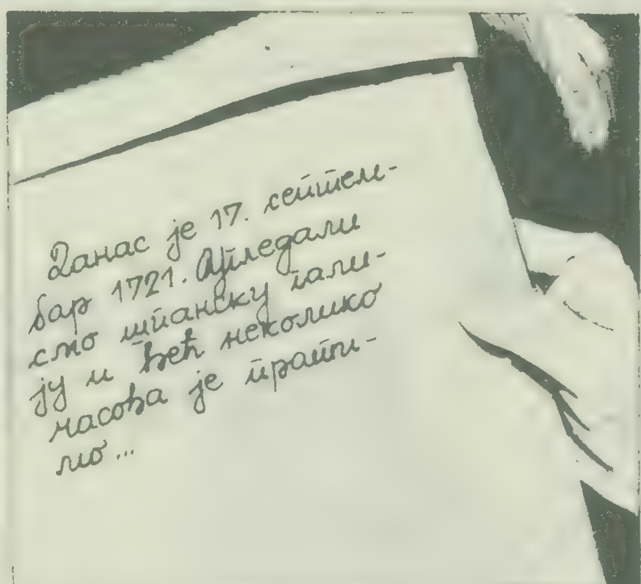

ЏЕК ЈЕ ОПРЕЗНО КОРАЧАО МРАЧНИМ ПОДЗЕМНИМ ХОДНИКОМ...
НАЛАЗИМ СЕ ИСПОД ЛЕВОГ КРИЛА КУЋЕ...

КОВЧЕГ! ЈЕ ЛИ МОГУ-ЋЕ?

МОРАЋУ СИЛОМ ДА ГА ОТВОРИМ! БРАВА ЈЕ ЗАР-ЂАЛА...

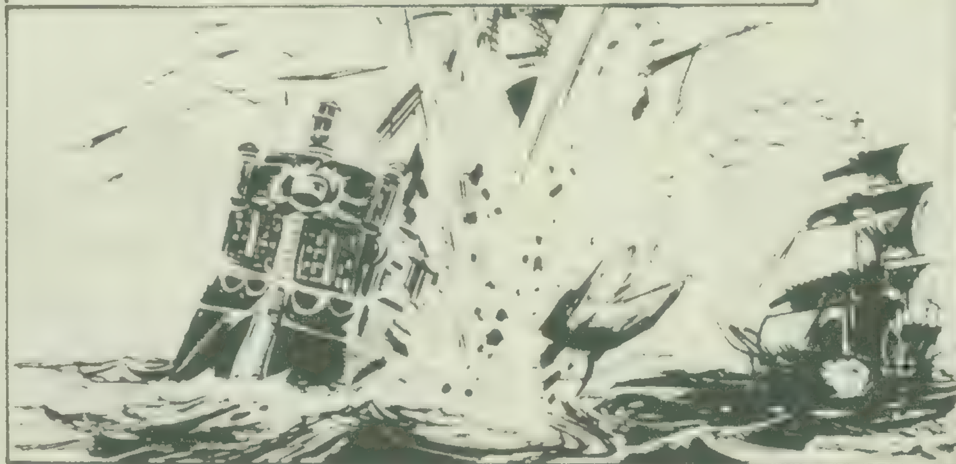

НАЈ-ЗАД...

ОДЕЋА, ОРУЖЈЕ, КЊИЖУРИНЕ... АЛИ, БЛАГА НЕМА... ТУ ЈЕ И НЕКИ ПЕРГАМЕНТ...
10

Данас је 17. септем-бар 1721. Угледали смо шпанску гали-ју и већ неколико часова је прати-мо...

ЗАУСТАВИТЕ ИХ КАКО ЗНАТЕ!

КАПЕТАНЕ, ИМАМО ИХ НА НИШАНУ!
ПУЦАЈТЕ У ЗНАК УПОЗОРЕЊА!

Огроман стуб воде подигао се поред саме галије...

СВАКИ ОТПОР ЈЕ УЗАЛУДАН!
НЕ МОЖЕМО ДА ИМ УМАКНЕМО!

Капетан шпанске галије био је принуђен да се преда...

И све благо које су Шпанци превозили, морали су да предају гусарима...

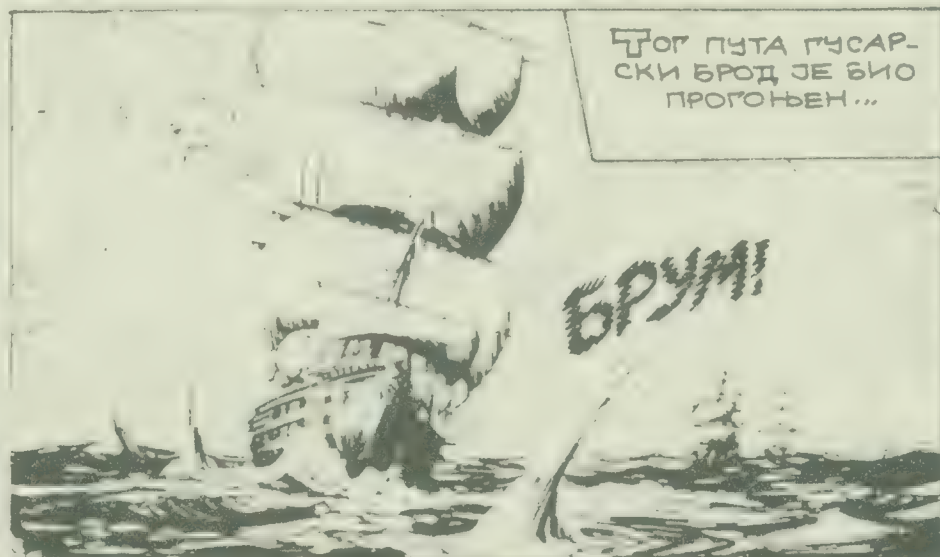

А када су се пљачкаши мало удаљили...
ПОТОПИТЕ ГА!

БРУМ!
АХ!
УБИЦЕ!

ПУНИМ ЈЕДРИМА НАПРЕД!

МЕЂУТИМ...
ДВА ЈЕДРЕЊАКА С ЛЕВЕ СТРАНЕ БРОДА!

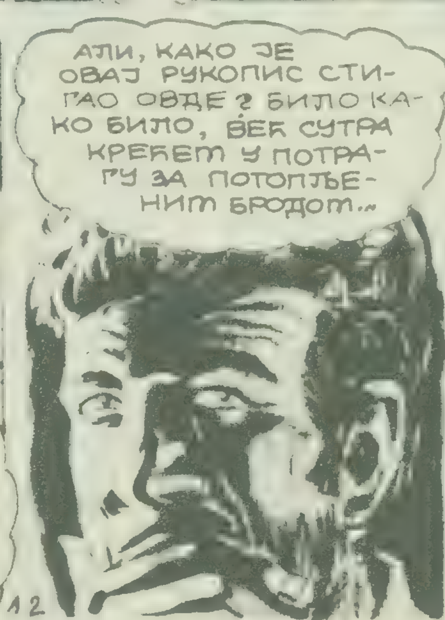

ШТА?! ТО СУ ШПАНСКЕ ФРЕГАТЕ!

ТОГ ПУТА ГУСАРСКИ БРОД ЈЕ БИО ПРОГОЊЕН...
БРУМ!

КАПЕТАНЕ, ВОДА У ПОТПАЛУБЉУ!
ПРОКЛЕТСТВО! А НАДОМАК СМО НАШЕГ ОСТРВА!

УБРЗО ЈЕ ГУСАРСКИ БРОД ПОТОНУО СА ЧИТАВОМ ПОСАДОМ...

ТАКО ЈЕ, ЗНАЧИ, СТРАДАО МОЈ ПРЕДАК... А ОСТРВО КОЈЕ СЕ ПОМИЊЕ, СИГУРНО ЈЕ ОВО...

АЛИ, КАКО ЈЕ ОВАЈ РУКОПИС СТИГАО ОВДЕ? БИЛО КАКО БИЛО, ВЕЋ СУТРА КРЕЋЕМ У ПОТРАГУ ЗА ПОТОПЉЕНИМ БРОДОМ...

ТЕ НОЋИ ЏЕКА СУ МУЧИЛИ НЕОБИЧНИ СНОВИ...

ХУУУУУУУ!

ЏЕК! ЏЕК!

НЕ ПОКУШАВАЈ ДА СЕ ДОКОПАШ БЛАГА! ЧЕКА ТЕ СМРТ!

СМРТ! СМРТ!

ОХ! КАКАВ САН! ШТА ТО ХУЧИ? ОРКАН?

ЏЕК ЈЕ БРЗО УСТАО ДА ЗАТВОРИ ПРОЗОРЕ...
КАКВА БУРА...

ИЗ МОРА ЈЕ ИЗВИРИО ЈАРБОЛ НЕКОГ ПОТОПЉЕНОГ БРОДА...

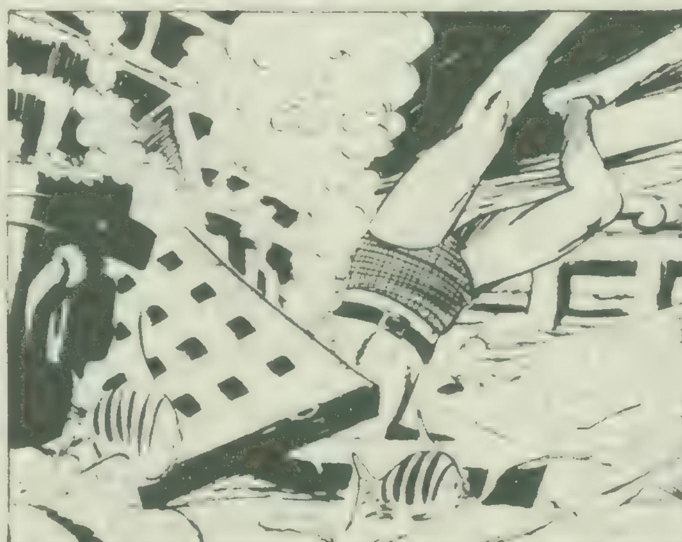

БУРА ГА ЈЕ ПОДИГЛА С ДНА... ТО МОРА ДА ЈЕ ГУСАРСКИ БРОД...

ШИМ ЈЕ СВАНУЛО...
НИЈЕ БИО САН... ЗАИСТА ЈЕ БРОД...

УБРЗО ЋУ САЗНАТИ ШТА ЈЕ У ЊЕМУ...

И ЏЕК ЈЕ ЗАРОНИО У САДА ВЕЋ МИРНО МОРЕ...

И, КАО ШТО ЈЕ ПРЕТПОСТАВЉАО, ДОЛЕ ЈЕ ЛЕЖАО БРОД...
НАСУКАО СЕ НА ПОДВОДНУ СТЕНУ И МАЛО ЈАЧИ ТАЛАС БАЦИЋЕ ГА У ПОНОР...

ОХ! СТРАШНО!

НАЈЗАД БЛАГО...

КОЈЕ БОГАТСТВО! ОХ! БРОД СЕ ЉУЉА...

УПЛАШЕН, ЏЕК ЈЕ БРЗО НАПУСТИО БРОД...

МОРАМ ДА ГА ИЗВУЧЕМ НА ОБАЛУ КАД БУДЕ ОСЕКА... АЛИ, НЕ МОГУ САМ...

ЏЕК ЈЕ ИСПЛОВИО НА ПРВО НАСЕЉЕНО ОСТРВО...

КАДА СЕ ИСКРЦАО...
ПОТРЕБНИ СУ ВАМ ЉУДИ ДА БИСТЕ ИЗВУКЛИ ПОТОПЉЕН БРОД? ТЕШКО ЋЕТЕ ИХ НАЋИ!
ДОБРО ЋУ ДА ПЛАТИМ!

МОГУ ДА СКУПИМ ЉУДЕ ТЕК СУТРА УЈУТРО!
ЧЕКАЋУ!

ТЕ НОЋИ ЏЕК ЈЕ ПОКУШАО ДА ПРОНАЂЕ РАДНУ СНАГУ ПО КРЧМАМА...

И У ОСВИТ ЗОРЕ...
СВЕ ЈЕ СПРЕМНО ЗА ПОКРЕТ, ГАЗДА!
ДИЖИТЕ СИДРО!

КАДА ЈЕ СУНЦЕ ИЗИШЛО, ЏЕКОВ ЧАМАЦ ЈЕ ВЕЋ БИО БЛИЗУ СВОГ ЦИЉА...

А ШТА АКО СЕ МОЈ САН ОБИСТИНИ? БАХ... НЕЋУ ДА МИСЛИМ НА ТО...

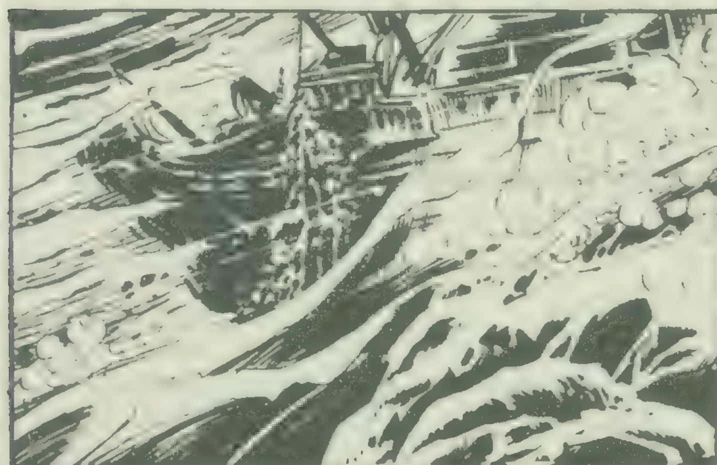
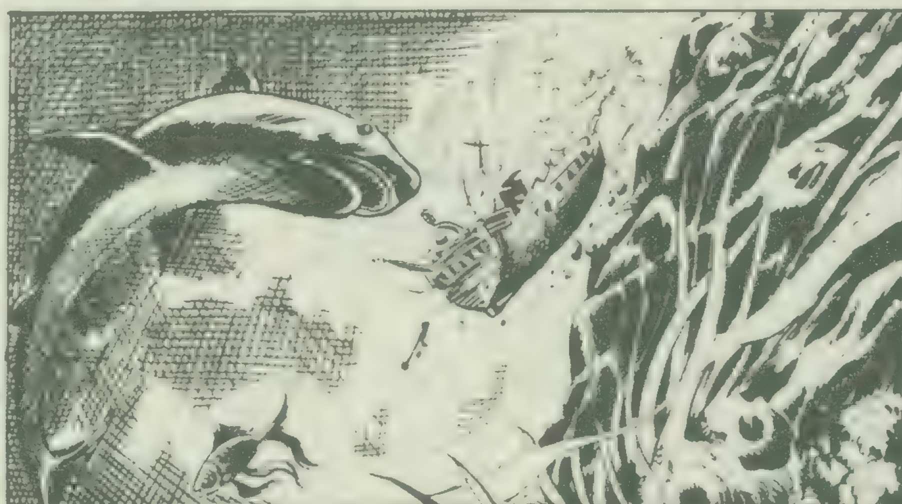

ЕНО ОСТРВА!
А ЕНО И ЈЕДРА ПОТОПЉЕНОГ БРОДА!

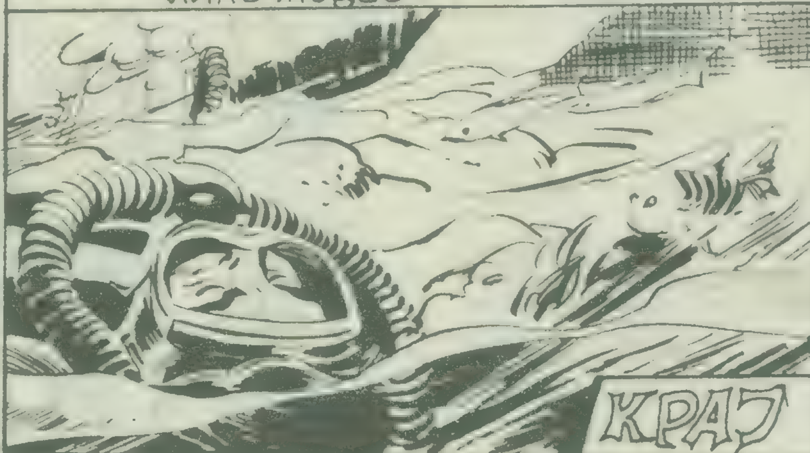

ИСТОГ ТРЕНУТКА БРОД ЈЕ ПОЛЕТЕО НИЗ СТЕНУ...

...И НЕЗАДРЖИВО ПАДАО КА БЕЗДАНУ...

ЏЕК СИЛВЕРТОС ЈЕ ЗАУВЕК ОСТАО НА ДНУ МОРА, ЗАЈЕДНО СА СВОЈИМ ДАЛЕКИМ ПРЕТКОМ И БЛАГОМ ЗА КОЈИМ ЈЕ ТОЛИКО ЖУДЕО...

ХИТ

Срећне Нове Године

Нема сумње да је 1983. година донела потпуну афирмацију београдској групи „У шкрипцу". Њихов албум „О је" доживео је неочекиван успех како код публике тако и код критике (у анкети месечника Rock и Радио-Новог Сада проглашен је за албум године) иако је републичка комисија Хрватске плочу означила као шунд и то управо због најпопуларнијих песама „О је" и „Сиђи до реке". Осим овог пуног дискографског поготка, певач Милан Делчић и његови другари били су једна од највреднијих група када су у питању концерти што је значајно допринело њиховој све већој популарности. У шкрипцу су се својим присталицама крајем године одужили на најлепши могући начин – мини-албумом који за разлику од већине таквих пројеката траје целих 26 минута. „Нове године" најављују још једну успешну сезону за београдски састав. Плоча је промовисана концертом у сали Студентског културног центра који ће остати запамћен по томе што је пола сата после завршетка свирке избио пожар у коме је СКЦ знатно оштећен. Овај малер није утицао на даље планове бенда. „У шкрипцу" настављају са честим наступима и сигурно је да ће тешко изгубити позиције до којих су дошли вредним дугогодишњим радом.

У ШКРИПЦУ ● У ШКРИПЦУ ● У ШКРИПЦУ

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

КОЛИКО ИМАШ ГОДИНА

музика и текст: Зоран Вуловић
изводи: група „У шкрипцу"

Колико имаш година
и пламена у очима
колико тужних љубави
остављаш сада ти?

У твојој коси био сам
у твоме оку био сјај
од мојих тужних љубави
остајеш само ти.

Давно давно било је
нашег лета сећам се
да л' сећаш се.

Колико имаш година
и пламена у очима
колико тужних љубави
остављаш сада ти?

Од усана до усана
и свуда тебе тражим ја
од мојих тужних љубави
остајеш само ти.

РОК

Ова два момка на слици некада су били познати као Buggles. Њихов сингл „Video Killed The Radio Star" био је пример савршене поп плоче, а сами Buggles инспирација за многе младе талентоване музичаре и популаризатори данас тако честе рок поставе – дуета. Међутим, Џеф Даунс (Geof Downes) и Тревор Хорн (Trevor Horn) прикључили су се убрзо мегасаставу Yes из кога је Даунс заједно са гитаристом Стивом Хоувом основао супергрупу Asia, док је Хорн наставио да се бави продуцентским послом ABC, Dollar, Малколм Мекларен, Spandau Ballet, поново основани Yes. Бивши Buggles данас су међу најуспешнијим људима у шоу бизнису, али њихово међусобно пријатељство је ствар далеке прошлости.

РОК

URIAH HEEP

ИНТЕРВЈУ ● ИНТЕРВЈУ ● ИНТЕРВЈУ ● ИНТЕРВЈУ ● ИНТЕРВЈУ ● ИНТЕРВЈУ ● ИНТЕРВЈУ ● ИНТЕРВЈУ ● ИНТЕРВЈУ ● ИНТЕРВЈУ ●

Приликом недавног гостовања чувене британске тешкометалне поставе Uriah Heep у Југославији извештач „Хит стране" нашао се на лицу места и обавио кратак разговор са гитаристом Миком Боксом.

● ***Како се осећаш данас после толико година у послу?***

– Ооо, веома добро... сјајно... Све боље како време пролази. Доста путујемо. Ове године прошли смо кроз 16 земаља. Веома смо задовољни реакцијама публике и пријемом... Лепо је што смо поново у Југославији.

● ***Ваша последња два албума су веома квалитетна и изненађујуће свежа за групу вашег искуства. Одакле вам та енергија?***

– Једноставно – то звучи свеже јер ми уживамо у овоме што радимо. Ако си у послу тако дуго, а ниси у добром друштву, све може бити стравично мучно. Устајање ујутро, путовање до следећег града... све. Али, ако у групи имаш такве људе као што су ови око мене, личности са којима се савршено слажеш, онда сваки посао постаје уживање, чак и лоша времена постају добра јер увек имаш поред себе некога да те повуче.

● ***Шта се дешава са људима који су некада били у групи?***

– Џону Ветону је ишло јако добро у саставу Asia, али чујем да их је сад напустио...

● ***Да, сада Грег Лејк свира уместо њега.***

– Заиста? Хмм... да се сетим осталих. Кен Хенсли је са групом Black-foot јужњацима – свира клавијатуре и гитару. Не знам шта је са Дејвидом Бајроном. Последњи пут када сам га видео није имао никаквих музичких амбиција, бавио се трговином.

● ***Оно што је својствено вашим новијим плочама јесте да осим класичне британске енергије у њима има доста америчког призвука – мелодије.***

– Да. Волимо да урадимо добре мелодичне песме. Uriah Heep је увек имао таквих ствари – ми још увек свирамо „Wizard" или „July Morning". Те песме су прошле тест времена, свеже су и лепо их је свирати данас као и

РОК ДАТУМ

3. фебруар 1959.

У авионској несрећи гине Бади Холи и његови сапутници. Трагедија се догодила ноћу у снежној олуји у америчкој савезној држави Ајова. Касније су основани многи клубови обожавалаца овог оригиналног рокера. На челу највећег удружења љубитеља Бади Холија налази се Пол Макартни.

НОВА ПЛОЧА

КЕРБЕР

„Небо је мало за све” (РТВ Љубљана)

Млада нишка група Кербер, објавила је крајем прошле године свој деби албум у издању продукције РТВ Љубљана. Плоча је снимљена у све запосленијем београдском студију „Акваријус”, а миксована у Енглеској пошто је продуцент био Гордон Роули, члан групе Nightwing. Амбициозне Нишлије окренуте су хеви-року, мада је очигледна њихова жеља да у своје песме уплету што више мелодичних елемената. Највећи део похвала заслужује талентовани вокални солиста, а неке од песама са ове плоче већ су постале запажени хитови

РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИ

СПОМЕНАРИ

Сећате ли се ових лица? Или сте сувише млади да би памтили некада изузетно популарни састав Mott The Hoople? Њихов највећи хит био је верзија Боувијеве пес-

ме „All The Young Dudes”. Године 1974. групу је напустио певач, композитор и гитариста Јан Хантер (на слици са наочарима) тако да они настављају под скраћеним именом Mott, али са много мање успеха.

РОК И СПОРТ

Кажу да уредан спортски и порочан рокерски живот немају никаквих додирних тачака, али...

1. Певач Индекса Даворин Поповић био је велика нада сарајевског „Жељезничара” у
   а) фудбалу
   б) скијању
   в) кошарци

2. Који је чувени певач власник енглеског клуба „Вотфорд”?
   а) Елтон Џон
   б) Род Стјуарт
   в) Јан Гилан

3. Наш познати фудбалер који је био члан Балашевићеве групе „Рани мраз” зове се..
   а) Адмир Смајић
   б) Слободан Павковић
   в) Владимир Петровић

4. На њиховом албуму „Meddle” чује се певање фудбалских навијача, а на компилацији „Nice Pair” сликали су се у дресовима. Они су...
   а) Pink Floyd
   б) Def Leppard
   в) Faces

5. Певачице постају све агресивније. Ова вас је бацила у „Нокдаун” –
   а) Оливија Њутн Џон
   б) Слађана Милошевић
   в) Јосипа Лисац

РЕШЕЊА: 1.в 2.в 3.б 4.а 5.в

РОК НОВОСТИ

Група Spandau Ballet има велике планове за ову годину. Снимање албума који би требало да буде достојан наследник популарног „True” већ је почело, али до закључења нашег броја чланови групе још нису били одлучили да ли ће се то десити у Њујорку или Лос Анђелесу. Појављивање плоче на тржишту очекује се у мају а одмах ће уследити и велика светска турнеја са почетком на Британском острву.

● ИНТЕРВЈУ ● ИНТЕРВЈУ ● ИНТЕРВЈУ ● ИНТЕРВЈУ ● ИНТЕРВЈУ

онда када су направљене. Што се тиче америчког призвука мислим да је он највише у продукцији која је са оне стране стварно супериорна. Све те америчке групе – Foreigner, Journey... можда ти се и не свиђају песме или глас певача, али мораш да се дивиш продукцији.

● Изгледа да је поново дошло време пробоја енглеске музике на америчко тржиште.

– То је увек било тако. Од Битлса наовамо. Али, пре неколико година једино ново што је Енглеска имала да понуди био је панк, а нема начина да се панк прода Американцима. Мислим да су Iron Maiden пробили пут за нове тешкометалне групе. Има још доста састава који су јако добри у ономе што раде као Duran Duran па они.. (пева „Don't you want me baby”).

● Human League

– Да. Human League.

● А, KajaGooGoo?

– Они ми се не допадају. То је превише...

● Оставимо друге. Какви су планови Uriah Heep за будућност?

– Завршавамо светску турнеју управо овде у Југославији, и идемо кући за празнике (разговор је вођен 1. децембра). Волели бисмо да нову годину започнемо у студију снимајући нови албум, али све зависи од слободних термина и заузетости нашег продуцента. Сада морамо бити пажљиви – треба направити плочу бољу од претходне две.

Д. Цукић

РОК ИЗЈАВА

„Рокенрол би требало да узнемирује ваше родитеље и полицију. Ако није тако, онда са њим нешто није у реду.”

Фил, бубњар групе Motorhead

КУЋИЦЕ

Инжењер Зоран Јарамаз поред једног елемента „бета-бе". Могу се комбиновати по жељи, као коцке!

Ако од „Лего" коцкица могу да се слажу најразноврсније грађевине у малом, што не би могле од бетонских елемената – у великом, досетио се инжењер Зоран Јарамаз из Метковића и смислио такав основни елеменат који је назвао „бета-бе". Његова радна организација „Бетон" одушевљено је прихватила идеју и нацрте инжењера Јарамаза, патентирала их и почела производњу. Показало се да је идеја колико једноставна толико генијална!

Од елемената „бета-бе" могу се тако рећи зачас сложити бунгалови за летовање, куће за становање, угоститељски објекти, амбуланте... Све то у 12 до 15 различитих типова јер се елементи могу по жељи комбиновати. Терен на којем се гради не представља никакав проблем пошто се елементи њему прилагођавају без обзира на нагиб, па нису потребни радови око прилагођавања! Да се и не говори о томе колико је ова поједностављена градња јефтина: кућа за становање са свиме што је потребно у њој, а то значи намештајем, кухињом и апаратима – ГРО „Бетон" све то сам обезбеђује и уграђује – стаје око 20 старих милиона по кревету. Може се сложити за три сата!

Митраљез који копа

Као што су „Лего" коцке одушевиле мале градитеље чим су се појавиле, тако су и „бета-бе" сместа нашле купце: на овај начин се гради туристичко насеље на Каштеланској ривијери, а по свој прилици кућице-слагалице отићи ће и у свет. Најпре у Грчку и СССР

У једном руднику угља у америчкој држави Минесоти однедавно ради нова, веома јака бушилица која кроз тврде таконитне стене веома брзо продире и до 16 метара у дубину, док обичне не успевају да избуше ни половину за исто време. У чему је тајна?

Пре свега, ова џиновска машина има веома дугачку полугу за продирање у земљу, од десет метара, на чијем се дну налази уобичајена глава бушилице која се окреће. Међутим, оно чега се досетио изумитељ Дејвид Дардик су „митраљеске" цеви са шаржером и – глиненом муницијом!

Из три узане цеви испаљују се зрна теракоте (печена иловача као за цигле) брзином од 15000 метара у секунди, али не истовремено већ једно за другим четири пута у минуту. Та зрна не разарају тврде стене већ се распадају, али производе вибрације услед удара што ствара хиљаде малих напрслина у стени. Онда напрслине даљим „митраљирањем" постају фрактуре и омогућују глави бушилице да много лакше и, што је најбитније, два пута брже него без „митраљеза" ради свој посао.

И набијање глинених зрна у цеви решено је на духовит начин. Шаржер је у облику буренцета као на револверу, само у облику троугла – дакле за три зрна. Буренце се окреће и пуни наизменично сваку од три цеви зрнима и барутом, а упаљач се аутоматски активира и глинене салве излећу сваких 15 секунди... Врлина овог система је и у томе што се може прилагодити свакој врсти бушилица, а изумитељ предвиђа да ће овај његов систем, ако се шире прихвати, означити револуционарну промену у бушењу тврдих стена експлозивом уопште.

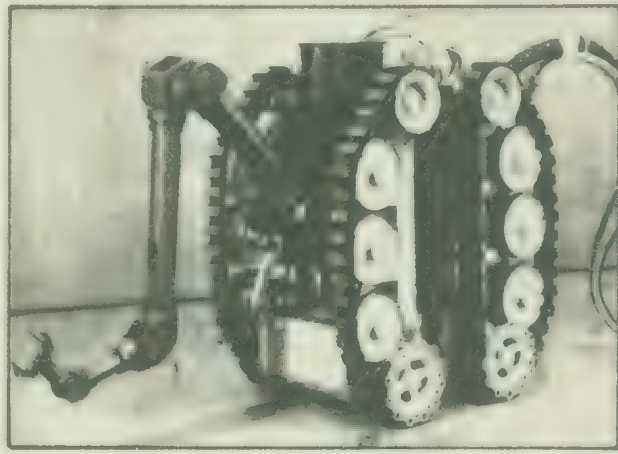
Димна освета

Пушачима ништа не може да стане на пут: казне, забране, непушачке зоне, здравствена пропаганда, застрашивање раком – ништа није довољно страшно за њих. Али, шта да чине они који удишу дим из туђих цигарета иако им то уопште не прија?

Лек против пушења (или боље: против пушача) коначно је пронађен, тријумфално тврди једна америчка фирма која га производи и шаље на тржиште у малим, џепним спреј-бочицама. Намењен је непушачима. Када се притисне, из бочице се прошири веома јак мирис који подсећа на неки анестетик. У просторији пуној дуванског дима та супстанца има „чудесно" својство да ваздух учини потпуно немогућим

Ово су само неке „позе" чудесног теренског возила за које нема препрека.

БУКВО, КАЖИ – ААА!

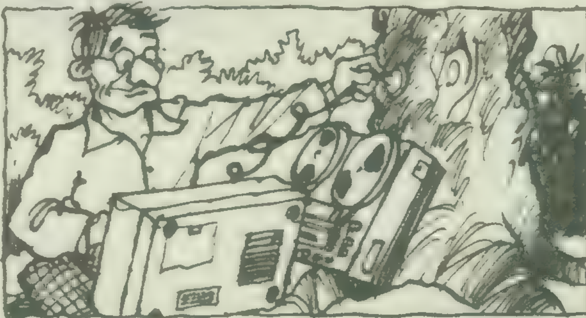

Валерио Санфо са својим „биоговорником"

Италијан Валерио Санфо, конструктор механизма који је ботаничарима широм света већ познат као „биоговорник", омогућио је, кажу, биљкама да проговоре на тај начин што их је повезао са електродама свог апарата, и „звукове" које оне емитују дешифрује и претвара у речи: „топло", „хладно", „светлост" и сл.

Кад су угледног ботаничара са Миланског универзитета Клаудија Лонга неповерљиви упитали да ли је тако нешто могуће, односно да ли се овде ради о трику или нечем трећем, потврдио је да биљке заиста емитују одређене звуке, у ствари крцкање изазвано грчењем или „протезањем", односно реаговањем на услове живота. Зато, каже он, и није тешко да се ови звуци, уз помоћ електронике, претворе у одговарајуће речи.

Они који и даље остају неверне Томе у шали кажу да све прихватају као, рецимо, крчање у стомаку код човека које, нема сумње, увек нешто говори!

КАО КОЦКИЦЕ

Хју Бенкрофт Вилсон у свом аутолету.

за дисање свима, па и пушачима. Резултат: ови хитро гасе цигарете и широм отварају прозоре после чега је опет све у реду. Али... Никако поново цигарету! Јер, онај спреј не сме да дође у додир са димом, а зато су га произвођачи и назвали „ривенџ", што ће рећи освета.

Аутолет

Можда погађате да се ова реч састоји из две: аутомобил и летелица. Такву справу конструисао је (за себе и своју душу) Хју Бенкрофт Вилсон, авиомеханичар британског ратног ваздухопловства. Био је то његов давнашњи сан који је остваривао мало помало, будући да трошкови од око педесет милиона изражено у старим динарима нису били безначајна препрека.

У аутолет може да уђе једна једина особа и да лети много мање удобно него у правом малом авиону, али зато он узлеће и слеће потпуно вертикално као хеликоптер, а ако се у ваздуху угаси мотор – тада он полако пада као са падобраном! Изумитељу се то једном приликом и догодило и са висине од 1000 метара он је потпуно лако и безбедно дотакао тле. Хју Бенкрофт Вилсон који је постао познат по свом необичном превозном средству, задовољно каже:

– Док сам радио на аутолету,колеге су ме завиткавале, а сад ми завиде кад виде како слећем и узлећем испред њихових „харијера"!

Против инфаркта – пијавице!

Да ли је дошло време историјског повратка ових крвопијица на медицинску позорницу? Чини се да јесте према неким резултатима совјетских лекара из Удељнаје, где постоји „биолошка фабрика". У њој се годишње „произведе" чак више од милион пијавица које се користе у лечењу главобоље и зубобоље и, што је најзначајније па и најсензационалније – за спречавање инфаркта.

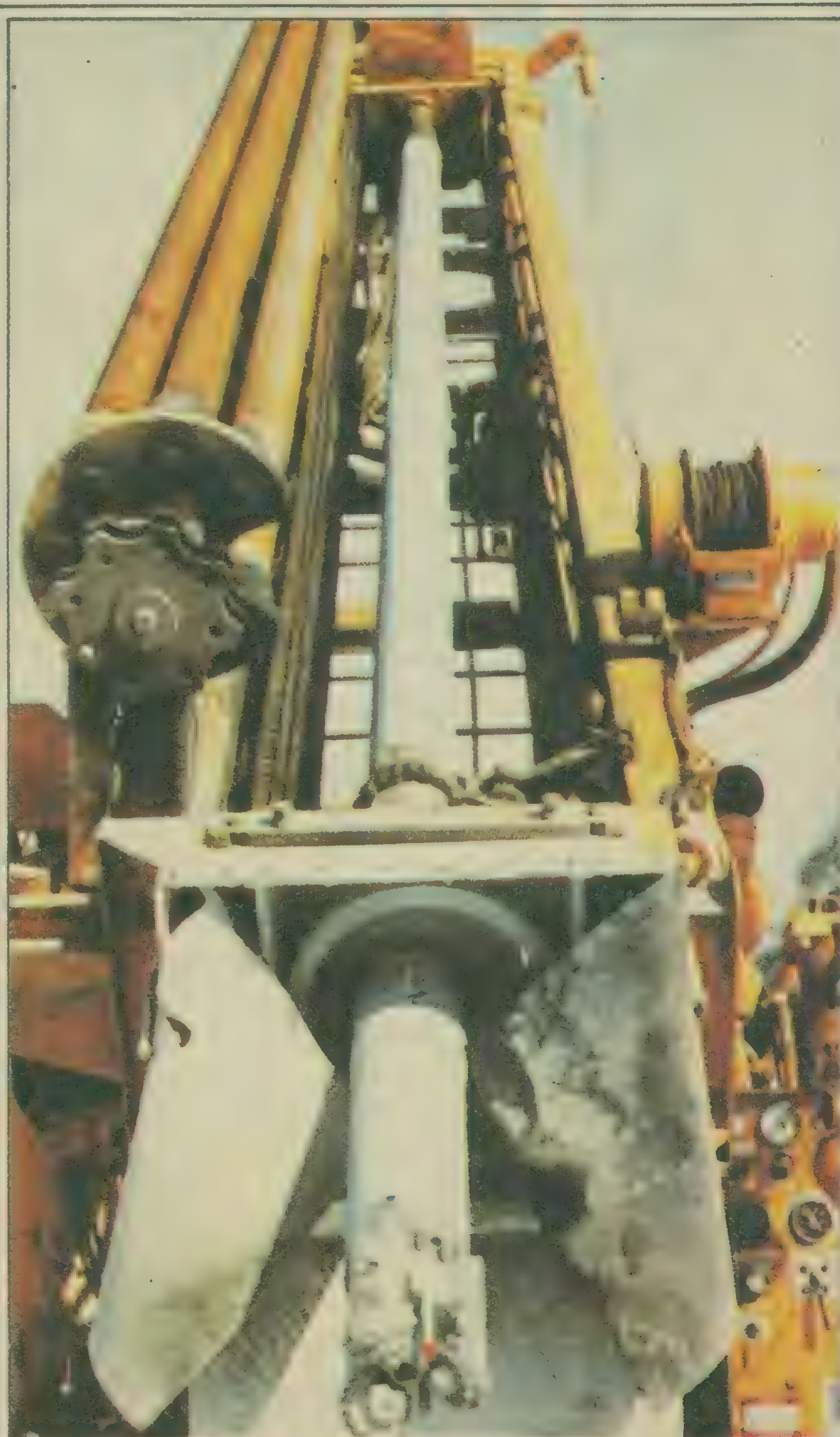
Ето још једног признања древним лекарима и фармацеутима који су користили само природна средства, мада се у прошлим вековима за инфаркт није знало...

Возило за опасне послове

Инжењери из Центра за атомска истраживања у Карлсруеу у СР Немачкој конструисали су возило-робота необичног изгледа и још необичнијих особина. Возило је са гусеницама, снабдевено механичком „руком" и креће се помоћу даљинских команди, а намењено је руковању радиоактивним материјалом, опасним хемикалијама, експлозивима и другим погибељним пословима. Али, у томе не би била његова необичност!

Тај гусеничар-хватач може да се креће по свим могућим теренима, затим да се пење или силази степеницама, да се пресавије на два дела и тако смањен окрене у месту, затим да се „пропне" на врхове задњих или предњих гусеница и дохвати нешто високо... Поред механичке руке са куком или магнетом ово механичко чудовиште које ради на два електромотора снабдевено је још и ТВ камерама, микрофонима и фаровима. Само што још не говори!

М. Н.

Бушилица са „митраљеском" главом. На доњим фотографијама види се како цеви извиру из бушилице (плаво) и шаркер (наранџасто).

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

Едвард Г. Роблис

СХВАТАТЕ?

ДА НИЈЕ БИЛО ПРОФЕСОРА, ВЕРОВАТНО БИ СЕ ДЕСИЛО УБИСТВО ЗБОГ ПРЕДМЕТА, ИЛИ БИ СЕ У НАЈБОЉЕМ СЛУЧАЈУ НАША ЧЕТВОРКА РАСПАЛА ЈЕР НЕ БИСМО УСПЕЛИ ДА РЕШИМО ЗАГОНЕТКУ.

Па ето, пре неколико година сигурно сте чули ту песму. Знате коју? Певала је о предмету кога се нисте могли ослободити било шта да учините, ПРЕДМЕТУ који је тако гадан да вас најзад претвори у друштвеног отпадника. Никад нисам помислио да ћу га ја видети. Прљави Пит га је нашао. Немојте ме пожуривати. Испричаћу вам све о томе.

Ми смо луталице, али не и пропалице. Ми идемо, тако рећи, „трбухом за крухом". Немамо дома, сељакамо се од места до места, налазимо посао, одрадимо га, добијемо новац, па идемо даље. Не, не, ми свакако нисмо преваранти и џабалебароши. Да нас нема, ви не бисте уживали у многим удобностима свакодневног живота.

Има нас четворица, схватате? Заједно лутамо толико дуго да сам већ и заборавио када смо се скупили. То су Професор, Прљави Пит, Врећа и Еди. Ја сам Еди. Драго ми је! Надимци су чудна ствар. Рецимо, Професор. Он је био прави професор, док није почео да пије. Е, онда је због алкохола изгубио посао, дом, породицу и углед. Једног јутра пробудио се у неком јарку без пребијене паре и са најстрашнијим мамурлуком који је свет пијаница забележио. Тада је схватио да ће или од себе направити човека, или ће умрети. У том часу, свакако, умрети је било најпожељније, али је захтевало више храбрости него што је професор имао да, рецимо, скочи са моста. Уместо тога, одлучио се да крене пешке по свету. Када је прошао кроз тешке алкохоличарске кризе, дошао је до закључка да ће за њега најбоље бити да никада, баш никада не попије ни једно једино пиће. Тако је и учинио. Професор има једну одређену врсту достојанства које ми је увек импоновало. (Од њега сам научио све ове лепе речи, схватате?) Тако смо се нас двојица удружили за време жетве у јужној Дакоти и од тада смо заједно.

У Калифорнији, нешто касније, током брања бресака, придружили су нам се Врећа и Прљави Пит.

Врећа је добио свој надимак зато што никад није носио ципеле. Тврдио је да две вреће обмотане око стопала и ногу дају човеку много више слободе у кретању, а и да су удобније. Уједно, ништа не коштају.

Свакако већ погађате зашто се Прљави Пит тако зове. Није се окупао од 1956. када је напустио војну службу, а није ни намеравао да то учини у будућности. Одличан је радник, мирне нарави, али огромног раста. Сви су увек поштовали његов рад и нико није смео да га такне због његове величине.

Ох, па да, ви свакако желите да сазнате зашто сам ја почео да лутам. Па, видите, осим ако сте уметник или тако нешто, а ја нисам. Знате, нисам имао храбрости да се суочим са негативном реакцијом околине и сличним стварима, па сам кренуо на пут. Брада је веома угодна ствар. Пријатно је провлачити прсте кроз њу и осетити свиленкасте власи. Уједно, треба је одржавати, прати и чешљати, требити од чичака, што вам испуни слободно време. Ако мене питате, рећи ћу вам да бријач представља почетак краја људског напретка. И сигуран сам да имам много истомишљеника. Покажите ми човека који бар једном у животу није пустио браду, и покажите ми човека који каже да воли да се брије, па ако ми таквог нађете, онда је он или лажов или покушава да постане мученик.

А сада, доста о нама и да почнем са причом. Да није било Професора, вероватно би се десило убиство због ПРЕДМЕТА, или би се у најбољем случају наша четворка распала јер нико од нас не би био довољно паметан да реши загонетку.

Пит је одличан у налажењу ствари на ђубриштима које би се касније могле уновчити. Једне ноћи седели смо у шипражју близу Сакрамента покушавајући да одлучимо: да кренемо на север на брање грожђа или на југ исто на брање грожђа? Њега има по целој Калифорнији и рад се добро плаћа.

Пит је отишао у потрагу за одбаченим стварима и ускоро се вратио са ПРЕДМЕТОМ у рукама. Држао га је као да је врео. али је ипак, очигледно, бко задовољан што га је нашао.

– Хеј, Еди – рече ми пружајући га – шта ћеш ми дати за ово?

– Носи се до ђавола! Ударићу те, јеси ли чуо! Носи то од мене!

– Мислио сам да га можеш искористити! – погледао ме је запањено. И шта се дереш?

Устао сам и рекао смиреније, јер сам помислио да се можда шали:

– Слушај, Пит, мислим да си досад могао да закључиш да ја ВОЛИМ своју браду! Зато, губи се!

Повукао се као да сам га ошамарио и кренуо је до Професора.

– Не, хвала Пит. Знаш да сам одавно одлучио да га никад не такнем – рече Професор. Пит је изгледао сасвим разочаран и збуњен.

– Хеј, Врећо! Колико ћеш ми дати за ово? – наставио је обилазак.

– А шта бих ја радио са левом ципелом, молим те лепо? – рече Врећа.

Пит се упиљио у ПРЕДМЕТ, а Професор и ја смо устали и такође пиљили у истом правцу.

– Пит – рече Професор тихо – погледај пажљиво на ово и реци ми шта је.

– Боже, Профо, па то је сасвим нов сапун. Ја га не употребљавам, чак га се гадим, али сам мислио да ће један од вас хтети да га откупи.

– Сапун! – узвикнуо сам. – Мора да нешто није у реду са твојим видом! Па то је најобичнији бријач! Кад си ми га понудио помислио сам да си шенуо.

– Чекај, Еди – прекиде ме Професор узбуђено. – Ја видим пуну боцу вискија и то марке коју сам највише волео док сам пио. Питу се чини да је сапун, Врећи да је ципела, а теби да је бријач. Шта мислиш о томе?

– Мислим да сви имамо халуцинације – промумлао сам несигурно.

– Тачно. Пит, шта се још налазило на месту где си нашао ОВО?

– Ништа нарочито... само неки отпаци... нисам загледао.

– Одведи нас до тог места.

Кренули смо преко поља и, свакако, тамо је лежао тај смешни предмет величине око метра у пречнику и дебљине око 20 cm. Направио сам од себе будалу јер сам урликнуо кад сам угледао како шест бријача тако рећи миле према мени из отвора са стране.

– Зграбите их момци, брзо! – повика Професор.

Врећа је жртвовао једну од својих врећа и тако ухватисмо око петнаестак тих ПРЕДМЕТА који су сваком од нас изгледали као нешто друго.

Вратили смо се у шипражје где је Професор почео да објашњава.

– Слушајте ме пажљиво, другари! Да претпоставимо да сте ви бића са неке друге планете и да желите да населите Земљу и преузмете власт. Такође претпоставимо да сте прилично мали и неспособни за одбрану. Да завршимо са претпоставкама претпостављајући да имате телепатске особине не само у смислу читања мисли већ и могућности да стварате визуелне и опипљиве халуцинације. Како бисте се заштитили?

Почео сам да схватам, али сам ћутао, схватате? Нисам хтео да од себе опет направим глупака.

– Кад бисте све то могли да учините – наставио је Професор – направили бисте се што бескориснијим. За Пита, били бисте сапун јер се он никад не пере. За Врећу ципела јер их не носи, за Едија бријач, јер је поносан на своју браду, а за мене флаша вискија, јер не пијем. Другим речима, задобили бисте облик који би вам осигурао безбедност тиме што би особа која вас види одбила да вас дотакне, а камоли узме. Осим Пита, чија је жеља за зарадом надјачала гађење према сапуну. Пит! Можда си ти спасао човечанство!

Ето, то је наша прича. И даље смо на путу, али сада као Комисија за истраживање ванземаљске инвазије, како нас је назвао Конгрес када смо им изложили чињенице.

Па, господине Градоначелниче, сад схватате.

Да ли су ваши грађани видели нешто што они лично никада не би дотакли или употребили, нешто што им је гадно? Ако јесу, МИ ЖЕЛИМО ДА ВИДИМО ТАЈ ПРЕДМЕТ.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак	ВЕРА КОПНА КАО НАКИТ	ОСЛОБОДИТИ ТЕРЕТА	ЗАБУНА, НЕМИР	ЧИНИТИ КОГА КРОТКИМ	УСИЈАНА ВУЛКАНСКА МАСА	ИМЕ ГЛУМИЦЕ ЛУПИНО	НАНИШАНИТИ
ДЕО ГРАДА ЊУЈОРКА							
ДЕТАЉНА ОБРАДА, РАЗРАЂИВАЊЕ							
УЧЕНИК ОСНОВНЕ ШКОЛЕ							
ГУБИТАК У ВРЕДНОСТИ						ПОСВЕЋЕНО МЕСТО (ГРЧ.)	
МАЛО ПСЕТО	НЕМАЧКИ МАТЕМАТИЧАР НЕТЕР				С. Љ. / НАПЛАТИТИ ЦАРИНУ		
РЕКА КОЈА СЕ УЛИВА У ДРУГУ							
ВРСТА БЕЛОГ ТИСКУНА, МИНЕРАЛ							
ПЛЕСНА ФИГУРА У КАДРИЛУ				ФРАНЦ. ГЛУМИЦА ЖИРАРДО			
ИМЕ ПЕСНИКА, УЈЕВИЋА				ЗНАК ЗА РИЈЕКУ / ЗНАК ЗА ЊУТН			ФУДБАЛЕР ИЗ ЧССР ЈОЗЕФ
БЕЗГЛАСНОСТ (ГРЧ.)							
ГРАД И ЈЕЗЕРО У ШКОТСКОЈ				ИЗНАД / МНОГОСТРАНО, ОПШИРНО			
ХЕМИЈСКИ ЗНАК ЗА УГЉЕНИК		З / САСВИМ, СКРОЗ ОЗЕПСТИ				МЕРА ЗА ОТПОР	
ЈУНАЧКИ СПЕВ			ДЕО МОЛЕКУЛА / АЛКОХОЛОМЕТАР				
АУТООЗНАКА СУБОТИЦЕ	САЖЕТА САДРЖИНА КЊИГЕ						
ПЕСМА ЗАБАВНОГ КАРАКТЕРА					ПРВО СЛОВО АЗБУКЕ	ВРСТА МОРСКОГ ПУЖА	
КОЈИ СЛУЖИ КАО УЗОР							ШЕФ ЕНГЛЕСКЕ МИСИЈЕ ФРЕДЕРИК
"АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА"	РОМАН ЏЕЈН ОСТИН				"АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО" / ПРКОС		
ПЛАНИНЕ У ИТАЛИЈИ / НУЛА							
БОРБА ЗА ЖИВОТ	НАРОД У СССР / "СУМПОР"						
СИРОЧЕ							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Бродвеј, Ла Плата, екразит, каскада, П, На, Аг, Ури, о, а, ленсан, с, чам, спреман, прелити, радити, ев, Чи, в, Милисав, ат, теле, чили, Ут, и, о, ПД, цепелин, аматери, отисак, знак, ти, Караџић.

попуст

20%

при куповини за готово

ВУКОВ САБОР

1. Вук Караџић: **ПРВА ГОДИНА СРПСКОГ ВОЈЕВАЊА НА ДАИЈЕ**
   Цена .... 40.—
2. Ђорђе Костић: **РЕЧЕНИЧКА МЕЛОДИЈА У СРПСКОХРВАТСКОМ ЈЕЗИКУ**
   Цена ..... 300.—
3. × × × **КОПИТАР И ВУК**
   Цена ..... 150.—
4. Др Миодраг Поповић: **ЈОТА**
   Цена ..... 200.—
5. Миодраг Матицки: **ЕПИКА УСТАНКА**
   Цена 200.-

ЛИКОВИ РЕВОЛУЦИОНАРА

6. Станко Младеновић: **ПОП ВЛАДА ЗЕЧЕВИЋ**
   Стр. 366. Латиница, платно.
   Цена .... 150.—
7. Станко Младеновић: **ФИЛИП КЉАЈИЋ ФИЋА**
   Стр. 252. Латиница, платно.
   Цена .... 150.—
8. Станко Младеновић: **СПАСЕНИЈА — ЦАНА БАБОВИЋ**
   Стр. 286. Ћирилица, платно.
   Цена .... 280.—
9. Јеврем Поповић: **БЕСМРТНА МЛАДОСТ**
   Стр. 300. Латиница, платно.
   Цена .... 240.—

НЕСВРСТАНОСТ И НЕСВРСТАНИ

10. Бора Јевтић: **МЕЂУНАРОДНА УЛОГА НЕСВРСТАНОСТИ**
    Стр. 304. Латиница, платно.
    Цена .... 110.—
11. Чедомир Вучковић: **НЕСВРСТАНИ У ПОДЕЉЕНОМ СВЕТУ**
    Стр. 320. Латиница, брош.
    Цена .. 350.—
12. Даница Стамболић: **ЛИЧНА КАРТА НЕСВРСТАНИХ**
    Стр. 82. Латиница, брошировано.
    Цена .... 30.—
13. Чедомир Вучковић: **НЕСВРСТАНОСТ У МИСЛИ И ДЕЛУ ТИТА**
    Стр. 178. Латиница, платно.
    Цена .... 120.—
14. Ранко Петковић: **ТЕОРИЈСКИ ПОЈМОВИ НЕУТРАЛНОСТИ**
    Стр. 340. Латиница, брошировано.
    Цена .... 400.—

СВЕДОЧАНСТВА

15. Владимир Дедијер: **ИЗГУБЉЕНА БИТКА Ј. В. СТАЉИНА**
    Стр. 460. Латиница, платно.
    Цена .... 300.—
16. Ратко Мартиновић: **ОД РАВНЕ ГОРЕ ДО ВРХОВНОГ ШТАБА**
    Стр. 460. Ћирилица и латиница.
    Цена .... 350.—
17. Прота Матија Ненадовић: **МЕМОАРИ**
    Стр. 364. Ћирилица, платно.
    Цена .... 400.—

ПОСЕБНА ИЗДАЊА

18. Џон Чедвик: **МИКЕНСКИ СВЕТ**
    Стр. 288. Латиница, платно.
    Цена .... 270.—
19. В. Г. Екерман и Ф. Н. Темкин: **МИТОВИ СТАРЕ ИНДИЈЕ**
    Стр. 320. Латиница, платно.
    Цена ..... 350.—
20. Ђорђе Милановић: **ОД ИКАРА ДО МАРСА**
    Стр. 372. Латиница, платно.
    Цена ..... 420.—
21. Милија Станић и Дамњан Морачић: **ЈЕЗИЧКО-ПРАВОПИСНИ САВЕТНИК**
    Стр. 450. Латиница, платно.
    Цена .... 680.—
22. Група аутора: **КЊИЖЕВНОСТ — ИСТОРИЈА — САВРЕМЕНОСТ**
    Стр. 240. Ћирилица, брошировано.
    Цена .... 150.—
23. Група аутора: **СРПСКОХРВАТСКИ ЈЕЗИК АКТУЕЛНА ПИТАЊА**
    Стр. 104. Ћирилица, брошировано.
    Цена .... 50.—
24. Лаза Костић: **ИЗАБРАНА ДЕЛА**
    Стр. 372. Ћирилица.
    брошировано .... 220.—
    платно .... 320.—
25. Лаза Лазаревић: **ИЗАБРАНА ДЕЛА**
    Стр. 308. Ћирилица.
    брошировано .... 220.—
    платно .... 320.—
26. Божидар Милидраговић: **АНТОЛОГИЈА ПЕСНИКА**
    (Од Стерије до данас)
    Стр. 422. Ћирилица, платно.
    Цена .... 270.—

СВЕТСКА ПОЕЗИЈА

27. Драгослав Андрић: **НЕ ПАЛИ ЈОШ СВЕТИЉКУ**
    (Антологија јапанске поезије)
    Стр. 400. Ћирилица, платно.
    Цена .... 700.—
28. Гроздана Олујић: **ПРИЗИВАЊЕ СВЕТЛОСТИ**
    (Антологија савремене индијске поезије)
    Стр. 360. Латиница, платно.
    Цена .... 400.—

„РАД" — ИЗДАВАЧКА РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА
11000 БЕОГРАД, Моше Пијаде 12. Телефони: 422-517 и 404-765

НАРУЏБЕНИЦА — ПЗ/08

ЗА ГОТОВО — Вредност наручених књига уплатићу поузећем (приликом преузимања од поште). **СА ПОПУСТОМ од 20%** (за поруџбине испод 500 – дин поштарину плаћа купац) или

НА ОТПЛАТУ — Вредност наручених књига уз годишњу камату од 18% отплатићу у .... редовних месечних рата по пријему књига, рачуна и уплатница, с тим што ћу прву рату уплатити поштару приликом пријема. Књиге се могу отплаћивати у највише 10 месечних рата, а најмања рата је 300.— динара. Купци на отплату, оверавају наруџбеницу у организацији где раде, а пензионери уз наруџбеницу достављају претпоследњи чек од пензије. У случају спора надлежан је Пети општински суд у Београду

....
(Презиме и име)

(Занимање) (Број личне карте и место издавања)

....
(Број поште, место и адреса стана)

....
(Радна организација и место где је купац запослен)

.... (М. П.) ....
(Датум) (Овера и запослење и потпис овлашћеног лица) (Потпис купца)

рад

ГОДИНА МИША 1984

Бебе рођене 1984. године биће (кад одрасту), кажу Јапанци, дружељубиви људи, обзирни према другима и волеће чистоћу.

СВЕТ ЈАПАНСКОГ ЗОДИЈАКА

Мали Јапанци се за Нову годину играју разних игара, а кућни улази украшени су им бамбусовим и изданцима – симболима просперитета – још једно мало веровање уз веровање у зодијак.

Већ други месец нове године почиње, а у Јапану је, а и до краја године ће тако бити, све у знаку – МИША. Јапанци за разлику од Европљана, имају свој зодијак (који су, као много шта примили од Кинеза а ова година је баш у знаку тог малог упорног глодара).

Гужва је рашчишћена

До стварања јапанског зодијака од дванаест симбола који је проистекао из лунарног календара дошло је на много прозаичнији начин него што предање каже. Прво је узето пет „основних елемената": дрво, ватра, земља, метал и вода, они подељени на десет подгрупа, ове опет раздељене на укупно шездесет подгрупа и најзад се поновним дељењем на пет дошло до броја дванаест.

Легенда, међутим, каже другачије. Кад је умирао Гаутама Буда, принц и оснивач будистичке религије, до његове смртне постеље дошло је да се са њим опрости и дванаест животиња. Оним редом којим су долазиле, оне су касније поређане и створиле кинески и јапански зодијак према коме је одређивана срећа и несрећа, благодет и почасти, особине новорођене деце, чак и читав ток њиховог живота од рођења до смрти. Те животиње биле су: миш, говече, тигар, зец, змај, змија, коњ, овца, мајмун, петао, пас и дивља свиња.

Раније су животиње јапанског зодијака у тој земљи означавале не само године које су ређане у циклусима од дванаест, па се опет обнављале кад се заврши последња година циклуса, већ и месеце, дане, сате, па чак и географске правце.

Поред тога, године, месеци, дани, сати и правци означавани су и именима пет елемената од чега се створило такво једно замешатељство које су једино неке врсте врача и звездочатаца знале правилно да одреде, протумаче и објашњавају. Један од вековних бестселера у Јапану одувек је била и књига са знаковима зодијака која је давала могућности и обичном човеку да се снађе у тој великој гунгули животиња и елемената.

Како да се удам?

Прихватањем западњачког календара, мерења времена и одређивања географских праваца, Јапанци су ослобођени море коју је представљало тумачење свих тих знакова, али су године, иако не и законом прописане, упоредо са нормалним рачунањем времена остале да се и даље обележавају према древном зодијаку.

Крајем деветнаестог века кад је западњачка цивилизација нагло продрла у Јапан забележено је много неприлика које су људи имали због тога што су рођени у неком знаку. Тих прилика и неприлика било је, очигледно, и раније, али их нико није сматрао толико чудним да би их записао за потомство.

Било је на пример година у знаку коња (1894, 1906, 1918) у којима је нагло опадао наталитет у целом Јапану само због једне чињенице: женска деца у знаку коња, иако будуће лепотице, сматрају се сувише агресивном и обично немају шансе да се удају. Родитељи су онда радије одустајали од повећања потомства те године него да им се догоди несрећа и роди женско дете које касније никако не могу да удоме. Посебно су сматране „опасним" године коња у завршном циклусу од пет елемената (значи сваких шездесет година) тако да се тих година у Јапану нигде није могао да чује дечији плач.

Један од најбољих хроничара и познавалаца Јапана јапанизовани Ирац Лафкадио Херн је, насупрот овом примеру, записао и срећу једне породице којој се ћерка родила у часу говеда, на дан говеда, у месецу говеда и најзад у години говеда. Девојчица је, наравно, добила име УШИ, што значи крава, и срећно се удала јер се у Азији, па и у Јапану, називање кравом не сматра никако погрдним

子 миш　丑 говече　寅 тигар　卯 зец　辰 змај

巳 змија　午 коњ

Зодијачки знаци према годинама рођења (од 1900. до 2000. године)

миш –	1900.	1912.	1924.	1936.	1948.	1960.	1972.	1984.	1996.
говече –	1901.	1913.	1925.	1937.	1949.	1961.	1973.	1985.	1997.
тигар –	1902.	1914.	1926.	1938.	1950.	1962.	1974.	1986.	1998.
зец –	1903.	1915.	1927.	1939.	1951.	1963.	1975.	1987.	1999.
змај –	1904.	1916.	1928.	1940.	1952.	1964.	1976.	1988.	2000.
змија –	1905.	1917.	1929.	1941.	1953.	1965.	1977.	1989.	
коњ –	1906.	1918.	1930.	1942.	1954.	1966.	1978.	1990.	
овца –	1907.	1919.	1931.	1943.	1955.	1967.	1979.	1991.	
мајмун –	1908.	1920.	1932.	1944.	1956.	1968.	1980.	1992.	
петао –	1909.	1921.	1933.	1945.	1957.	1969.	1981.	1993.	
пас –	1910.	1922.	1934.	1946.	1958.	1970.	1982.	1994.	
дивља свиња –	1911.	1923.	1935.	1947.	1959.	1971.	1983.	1995.	

亥 дивља свиња

未 овца　申 мајмун　酉 петао　戌 пас

ЈАПАНЦИ ВЕРУЈУ (ИЛИ НЕ ВЕРУЈУ) У СУДБИНУ КОЈУ ИМ ДОНОСЕ ЗНАКОВИ ЗОДИЈАКА, АЛИ ЈЕ ТО И ДАЉЕ И ЗА ЈЕДНЕ И ЗА ДРУГЕ ПРЕ СВЕГА ВЕЛИКИ ПОСАО.

Људи рођени у знаку дивље свиње пуни су енергије и неустрашиви. Из њих енергија просто сипа.

Ови сувенири у знаку коња доносе срећу, кажу Јапанци,али жене рођене у знаку те животиње нису баш срећне са удајом. Сматра се да ће бити агресивне, па их мушкарци избегавају.

већ се цени благ и смирен карактер који, како се верује, имају говеда.

Ко је какав

И за друге знаке биле су одређене особине које су, како се веровало, добијали људи рођени у годинама под појединим знаком. Људи у знаку говеда као што смо рекли су стрпљиви, поуздани, мада могу да буду тврдоглави, они у знаку тигра су добронамерни, мада и поносити и свађалачки расположени, у знаку зеца су умиљати, али и лакомислени и воле да оставе посао напола.

За оне рођене у знаку змаја каже се да су узвишена духа, високих начела, мада понекад нагли и нестрпљиви, у знаку змије – мудри, увек пуни пара, али и љубоморни и сумњичави, у знаку коња – брбљиви, лакоумни, али истовремено лепи и увек богати. овце – умерени у захтевима, али и колебљиви, у знаку мајмуна – оштроумни, вешти, али и неугодни и људи способни да увреде. У знаку мајмуна је долазило до наглог проређивања бракова, јер реч САРУ (мајмун) значи и оставити, што се сматрало као сигуран знак да ће се такав брак развести.

Људи рођени у знаку петла имају смисла за војне вештине, деле храну и друга добра са другима и нису спавалице, али су такође познати по томе што лако преузимају велике обавезе и склони су великим прохтевима, у знаку пса имају осећај обавезе, али могу да буду и тврдоглави и несрећни и они у знаку дивље свиње неустрашиви, али истовремено склони да пренагле у одлукама.

Година у којој треба запети

Намерно до сада нисмо поменули миша јер је година у којој смо, 1984, година миша. Бебе рођене ове године, кажу Јапанци, биће дружељубиви људи. обзирни према другима, волеће чистоћу, али ће исто тако моћи да буду разуздани и похлепни и да изгубе све што су уштедели или лако наседну преварама. То исто може да се каже и за оне већ рођене 1900, 1912, 1924, 1936, 1948 (као и писац овог текста), 1960. и 1972, а људи рођени тих година, у овој 1984. имају велику шансу да успеју у подухватима које спремају, јер то је, без обзира на све њихове особине, и година њихове среће.

Знаци зодијака сваке године користе се за праву малу . бизнис-офанзиву оних који око новогодишњих празника желе да нешто зараде. Јапанске поште издају пригодну марку и честитке са сликом миша, сувенире, предмете за свакодневну употребу, књиге са бајкама о мишевима, сликовнице, уметничке слике, нема ничега што није било у знаку миша крајем децембра и целог првог месеца Нове године.

Новине су пуне написа у којима се детаљно описују тумачења нове зодијачке године, помињу политичари који су рођени у том знаку и који земљу треба да воде у години у којој треба вредно запети (као што се мисли да миш чини), а није случајно ни да је на изборима за посланичка места у јапанском парламенту у многим окрузима средином децембра победило много људи који су рођени баш у том знаку.

Вешти издавачи још у децембру извадили су биографије славних људи из јапанске историје и из целог света, за које се зна да су рођени у знаку миша, па ће ову прилику искористити да продају ту заосталу робу или чак неке књиге и доштампати, само да удовоље великој тражњи. Колико се мајстори јапанског тржишта ослањају на сујеверје Јапанаца, а колико на њихову верност ономе што је традиционално, или на дубоко усађени потрошачки вирус примљен из Америке, не зна се, али послови су и ове године „фантастично" ишли. Само, примећују неки јапански новинари, надајмо се да, као што је прошле године (у знаку дивље свиње) порасло интересовање за очување дивљих животиња, нарочито за већ у јапанским шумама доста проређене дивље свиње, неће доћи и до појачане љубави за праве живе мишеве – кућне штеточине – па да их се после, кад прође њихова година, нико деценијама неће моћи ослободити.

Драган Миленковић

И новогодишње честитке се штампају са зодијачким знаком. На слици: честитка из прошле године, која је била у знаку дивље свиње (вепра).

45 ГОДИНА „ЗАБАВНИКА"

„Забавник" је лист који заиста и без икаквог претеривања читају сви у мојој кући. Куповали су ми га родитељи још педесетих година док сам био дечак и читали га заједно са мном, а данас га ја купујем својој деци и с њима га читам. И пошто је тако „Забавник" постао члан наше породице знам да ове године славите један значајан јубилеј – четрдесет пет година излажења – па пре свега желим да вам упутим честитке. Члановима редакције желим да наставе да праве овако занимљив, поучан, леп и узбудљив лист. Јер, „Забавник" је такав био пре четрдесет пет година када је покренут, а остао је такав и до данас. Његов енциклопедијски карактер говори о томе да у њему можете наћи све од најједноставнијих тема из свакодневног живота и стрипова до историјских рубрика и чланака о последњим научним достигнућима.

Овакви јубилеји су можда само за похвале, али ја бих искористио прилику да кажем и неку своју замерку. Знам да влада несташица папира, али мислим да листу недостаје више лепих илустрација и добрих фотографија. Морам исто тако рећи да ми често сметају исувише дугачке рубрике, ма колико интересантне биле. Уосталом, можда о пропустима ипак неком другом приликом...

Много поздрава ваш читалац

НИКОЛА МИТРОВИЋ,
Нови Сад

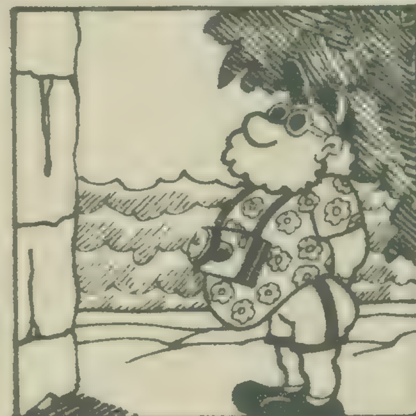
ГРЦИ У ДАЛМАЦИЈИ

Редован сам читалац „Политикиног Забавника" и много ми се свиђају последње две странице „Мале поште". Пошто знам да си многе жеље до сада испунио, ево и ја ти се јављам са једном молбом. Желела бих да сазнам нешто више о Стариграду.

ЈЕЛЕНА,
Београд

Стариград је изграђен на месту античке грчке колоније Фарос, по којој је острво Хвар и добило име. Ово насеље под називом Стари град (Civitas vetus) помиње се у средњем веку јер се на западном делу острва развио нови град, данашњи Хвар. У деветнаестом веку овај град био је један од већих средишта поморске привреде у Далмацији. Имао је око стотину једрењака и три бродоградилишта за дрвене бродове. Данас је, међутим, за Стариград значајно виноградарство и пре свега туризам.

На месту данашњег старог града Парени са Егејског мора основали су око 385. године пре н. е. своју насеобину – град Фарос. Приликом оснивања насеобине заштиту и помоћ пружио им је владар Сиракузе Дионизије Старији који им је и бродовима притекао у помоћ када су се мало касније против новоосснованог града дигли домороци Илири потпомогнути својим саплеменицима са копна. Име града, односно његових становника, потврђено је у низу сачу-

ваних написа од којих је посебно значајан онај који помиње победу Фанана над Илирима, а данас се сматра најстаријим писаним спомеником из наше земље (прва половина четвртог века пре н. е.).

Натписи потврђују и везе које је град Фарос имао са матичним острвом Фаросом тражећи од њега у тешким часовима своје историје помоћ и заштиту. Фарос је ковао и свој властити новац. Активно је учествовао у политичким збивањима оног времена улазећи посебно у политичке комбинације између илирске државе и Рима. Посебно је у томе био активан и као војсковођа и као државник Деметрије Хваранин који је средином другог и половином трећег века пре н. е. управљао градом и околином једном као савезник илирских владара, други пут Рима и Македоније, настојећи да се на тај начин домогне пуне самосталности. Рим је, међутим, 219. године пре н. е. напао и разорио град а Деметрије је побегао на македонски двор. Град се под римском управом обнавља и поново цвета иако више никада није постигао стање које је имао као аутономни град.

Од старог Фароса сачувани су читави делови монументалних бедема грађених од великих обрађених блокова (такозвани киклопски зидови). Из римског доба остало је доста трагова, посебно мозаика и натписа. Делимично је сачувана и крстионица из VI века која потврђује постојање хришћанске базилике у старој Фарији.

СЛОБОДНО НАСТАВИ

Бавим се већ две године пливањем и тај спорт веома волим. Желела бих нешто више да сазнам о његовом историјату. Тражила сам у разним књигама и часописима, али нисам ништа нашла. Имам још једно питање: да ли се од пливања гоји или слаби? Молим вас да ми на ово питање одговорите јер ми неке другарице говоре да престанем да пливам јер пливање гоји. Ја имам 60 килограма а висока сам 165 центиметара. Као што видите, нисам баш мршава и бојим се да се још више не угојим.

Унапред захвална ваша дугогодишња
ЧИТАТЕЉКА из Панчева

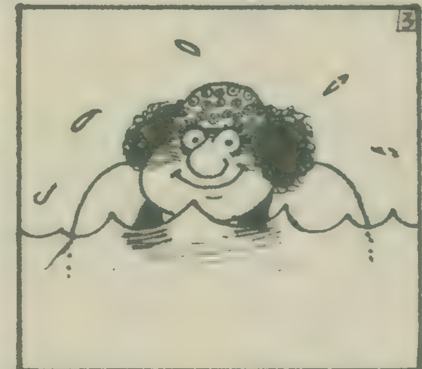
Најстарији подаци о пливању су различити праисторијски пећински цртежи са којих се чак могу разликовати и разни начини пливања.

Вештину пливања познавали су и стари Асирци и Египћани. Грци су веома ценили пливање у општем одгоју, док су га Римљани сматрали војничком вештином.

Први уџбеник о пливању написао је 1538. Немац Николас Винман. Он описује прсно пливање (назива га „жабљим") док „пасје" пливање сматра неподесним. И касније, у разним земљама штампане су књиге о пливању, али оно као спорт још није имало своје право место. Било је чак земаља у којима се пливање сматрало непристојним чином, а оне који су пливали на јавним местима власти су кажњавале. Тек крајем осамнаестог века, кад је призната важност телесног васпитања, и пливање почиње више да се развија и добија своје право место. Крајем осамнаестог и почетком деветнаестог века оснивају се и школе пливања у Немачкој, Аустрији, Чешкој и Енглеској, а половином прошлог века овај спорт постаје и такмичарска дисциплина која је укључена и у програм првих Олимпијских игара 1896. године. Европска првенства у овом спорту одржавају се од 1926. године, а светска од 1973.

У нашим крајевима пливање се развијало углавном онако како се то догађало и у осталим земљама. Први организовани облици пливачког спорта забележени су на прелазу у 20. век, најпре у Војводини (Сомбор, Суботица, Велики Бечкерек), а затим Хрватској (Загреб, Карловац, Ријека, Сплит). Прво првенство Југославије одржано је на Бледу 1921. године. Југословенски пливачи први пут су учествовали на Олимпијади одржаној у Паризу 1924. године.

Иначе, што се тиче твојих другарица које те наговарају да оста-

виш пливање да се не би угојила – оне нису у праву. Јер, размисли и сама, да ли си икада видела неку дебелу пливачицу? Бављење овим спортом чак ти може помоћи да изгубиш наслаге сала на стомаку или без икакве дијете скинеш неки сувишни килограм.

ЕКРАН НА ФОТОГРАФИЈИ

Да ли могу да снимим ТВ пријемник док ради, али без употребе блица, а да фотографија буде чиста?

САША СТОЈАНОВИЋ
Прокупље

Ако би са блицем снимио слику на екрану телевизора, на фотогра-

фији би добио само екран без слике јер би је блиц заблеснуо. То значи да слику на екрану и треба снимати без блица с тим што експозицију мораш да подесиш на 30 или 60 делова секунде. Исто тако треба да употребиш осетљиви филм од 27 DIN-а и фотографија ће ти бити јасна и добра.

ЈЕСТЕ ФИЋА, НИЈЕ ФИЋА

Обраћам вам се у нади да ми можете помоћи, а ево о чему се ради:

Летос, док сам био на годишњем одмору у Ровињу видео сам „баги" и то, изгледа, направљен од обичног „фиће". Још и пре тога сам начуо да се таква возила производе у неком предузећу у Београду, па пошто сам заинтересован, молим вас да ме упутите коме да се обратим за ближа обавештења.

ВЛАДА НЕНКОВИЋ
Лоле Рибара 16
Светозарево

Возило које си летос видео заиста јесте „баги" направљен од обичног „фиће", то јест заставе 750. Овакво возило које кошта око 135.000 динара израђује се у „Техносервису", заступништву „Пежоа" у Улици омладинских бригада бр. 19 на Новом Београду. За ближа обавештења можеш се обратити на телефон 153-850, а позивни број за Београд је 011.

ПОЛА КОЊ — ПОЛА БИВО

Молим те да ми што хитније одговориш, врло је важно. Наиме, волела бих да ми нешто кажеш о животињи гну.

Ајде ћао, много те воли

НАТАША НИКОЛИЋ
Натошевићева 2
Нови Сад

Гну (Connochaetes gnu) јесте животиња коју ми најчешће срећемо у укрштеним речима, а иначе спада у најнеобичније копитаре: грађа му је чврста, слична коњу, са тешким предњим делом тела и витким удовима. Има веома дуг реп са кићанком на врху и длакама које падају готово до земље. Предњи део врата, глава и рамена украшени су дугим длакама које праве неку врсту чупаве гриве. Главу му красе и рогови повијени као код бивола. Постоје три облика: белорепи гну из јужне Африке који сада живи на фармама под заштитом као полупитома животиња, шареноврни и белорепи. Ова животиња лута по отвореним травнатим стаништима јужне и источне Африке, у неку руку у организованим крдима која предводи старија женка. Гну је весео, разраган, али и веома лукав и интелигентан. Када се нађе у опасности он чека да се нападач, било човек или нека животиња, приближе до одређене удаљености, па се тек тада супротставља непријатељу. Али, пре одбране или бега он отпочиње са читавим низом лажних напада или збуњивањем противника и трупка по прашини, замахује репом, и главом и повлачи се. Пошто се измакне, одједном се окрене и са осталим својим сродницима направи ред и „мирно" гледа у нападача. Понекад ће нагло одгалопирати великом брзином не кварећи ред, а онда ће се опет појавити пред непријатељем на малој удаљености, наједном ће се зауставити и опет почети да пиљи у њега.

Занимљиво је још и то да гну често живи у друштву са зебрама. Има и веома укусно месо, а и кожа му је на цени, па га људи радо лове због чега му прети уништење.

И ГРМ И ДРВО

Здраво Забавниче,

Јављам ти се први пут с надом да ћеш ми одговорити. Твој лист редовно читам од прве до последње странице, а ја много бирам новине које читам. Имам једно питање за тебе које гласи: „Где расте кафа?". Моја мама каже да она расте у грмљу, што и ја мислим, а тата тврди на дрвету. Ко је у праву? И молим те још да ми кажеш које су марке вредније: оне са печатом или без њега?

ДАНИЈЕЛА БРЦАН
Ковин

У праву сте и ти и мама, али и тата, јер кафа је грм, али и до пет метара високо зимзелено дрво са кожнатим листовима и петочланим белим цветовима. Једна врста

кафе која успева у Либерији и Гвинеји може чак да достигне висину и до осам метара.

Вредност неке марке не процењује се само по томе има ли она печат или не. Пре свега важан је тираж, односно број у коме је одређена марка штампана, затим интересовање филателиста за њу, и њена очуваност. Скупљају се и чисте и поништене марке. Ако је, рецимо, нека марка штампана у малом тиражу и мали број се нашао у оптицају, то јест на пошти, онда ће вредније бити поништене марке јер таквих има мање и обрнуто.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Петар Милатовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Неваједић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 25 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 276.00 динара, полугодишња 552.00 динара, годишња 1.104.00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 552.00 динара, полугодишња 1.104.00 динара, годишња 2.208.00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

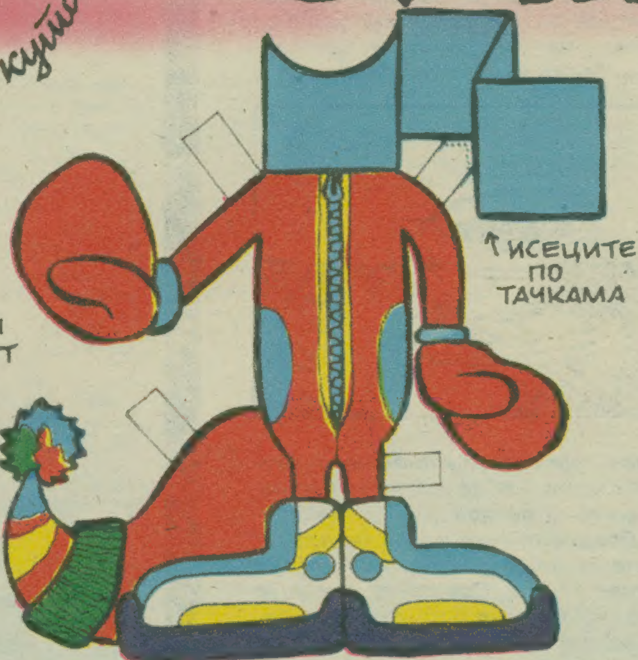
ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	35.–
СР НЕМАЧКА	DM	88.–
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	75.–
ФРАНЦУСКА	Ffr	248.–
ШВЕДСКА	Skr	255.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ОБУЦИТЕ ВУЧКА

↑ ИСЕЦИТЕ ПО ТАЧКАМА

СКИЈАШКИ КОМПЛЕТ СА ЧИЗМАМА „БУЦ-КАМА"

ВУЧКА ЗАЛЕПИТЕ НА КАРТОН И ИСЕЦИТЕ

ЏЕМПЕР СА РЕДНИМ БРОЈЕМ ТАКМИЧАРА

ТРЕНЕРКА

СУДИЈСКИ ШЕШИР (ПРОСЕЦИ ПО ЦРТИЦАМА)

ВУНЕНА КАПА

ИСЕЦИТЕ ПО ЦРТИЦАМА

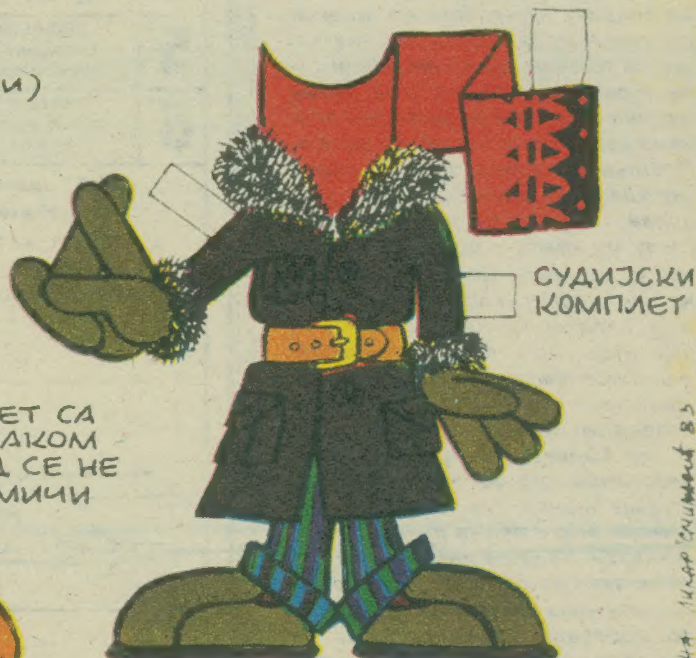
НАОЧАРЕ ЗА СНЕГ (ИСЕЦИ КРУГОВЕ ЗА ОЧИ)

ПИЏАМА ОД МАКОА

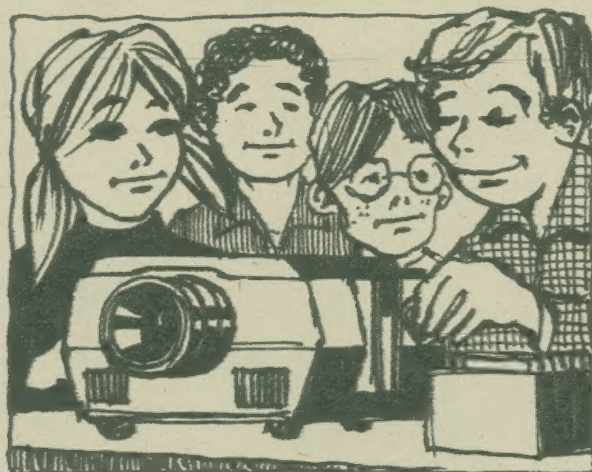

КОМПЛЕТ СА ВИНДЈАКОМ КАД СЕ НЕ ТАКМИЧИ

СУДИЈСКИ КОМПЛЕТ

Резултати наградног конкурса „Илуструјте једну Змајеву песму"

ПРОЈЕКТОР ПУТУЈЕ У ЦРВЕНКУ

ОСНОВНА ШКОЛА „ВУК КАРАЏИЋ" ПО ДРУГИ ПУТ ОСВОЈИЛА ПРВУ НАГРАДУ! КО ЈЕ ДОБИО АУТОМАТСКИ ДИЈАПРОЈЕКТОР, А КОМЕ СУ ПРИПАЛЕ ЖИВЕ НАГРАДЕ – ШТЕНЕ, ВЕВЕРИЦА И МАЛИ ЗЕЦ? У ОВОМ БРОЈУ ЈОШ И 76 ИМЕНА ДОБИТНИКА ВРЕДНИХ НАГРАДА

Велики наградни конкурс „Илуструјте једну Змајеву песму" завршен је. Одзив је био изванредан, приспело је укупно 10182 рада, од чега су више од половине послале школе. Специјални жири који је прегледао радове одлучио је да **прву награду за школе – пехар „Забавника" и модеран кинопројектор на касете припадне Основној школи „Вук Караџић" из Црвенке која је послала** највећи број квалитетних радова. Вредним ђацима и њиховим наставницима, који су победили и прошле године цртајући Пинокија, све честитке. **Другу награду – аутоматски дијапројектор – освојили су ђаци школе „Петар Петровић Његош" из Београда,** а жири је, због изузетног доприноса, решио да додели и трећу награду и то **Основној школи „Јован Јовановић Змај" из Крушевца:** њима је припала **једногодишња претплата на листове „Политикин забавник" и „Микијев забавник.** Свим школама које су учествовале на нашем конкурсу Редакција честита на уложеном труду са жељом да идући пут имају више успеха.

ЖИВЕ НАГРАДЕ

За три најсимпатичнија рада жири је прогласио цртеже Бојана Којића из Крагујевца који је добио на поклон штене немачког овчара, Огњена Крунића из Београда коме припада веверица и Весне Јовановић из Врања која је добила малог зеца.

ПОЈЕДИНАЧНЕ НАГРАДЕ

10 СПОРТСКИХ ТОРБИ добили су:
Ирена Стошић, уч. 5./2 О. ш. „J. J. Змај", Врање, Звездан Калмар, уч. 4./а ОВОО „J.J. Змај", Суботица, Маријана Буковац, уч. 4/ц О.ш. „Раде Кончар" Загреб, Лидија Марјановић, уч. IV/4 О.Ш. „ Е. Кардељ", Ниш, Горан Трајковски, Скопље, Игор Јузвишен, уч. 5/ц О.ш. „И. Б. Мажуранић", Славонски Брод, Јасна Шеро, уч. 4/р. О.ш. „П. П. Његош", Зрењанин, Сања Здравковић, уч. 1/3, Београд, Данило Тробиш, уч.3. раздреда О. ш. Франколово, Франколово, Сузана Станојевић, уч. 6./1 О. ш. „Доситеј Обрадовић", Ниш.

23 КЊИГЕ ПОЕЗИЈЕ ЈОВЕ ЈОВАНОВИЋА ЗМАЈА добили су:

Јелена Каначки, уч. 4/5 О. ш. „J. J. Змај", Обреновац, Зоран Јанкањ, уч. 4./1 О. ш. „ Вук Караџић", Црвенка, Аида Ибрахимпашић, уч. 5./3 О. ш. „И конгрес УСАОЈ-а", Бихаћ, Анел Мицић, уч. 5./4 О. ш. „И конгрес УСАОЈ-а", Бихаћ, Марковић Мирјана, О. ш. „Петар Тасић", Варош Лешница, Ранко Јончић, уч. 1./2 О. ш. „Миљенко Митровић", Сарајево, Драган Антић, уч. 4./5 О. ш. „Едвард Кардељ", Ниш, Ален Трејић, уч. 4./3 О. ш. „I конгрес УСАОЈ-а", Бихаћ, Ана Павловић, уч. 4./4 О. ш. „Е. Кардељ", Ниш, Драган Ђукић, уч. 5./3 О. ш. „Браћа Рибар", Теслић, Катарина Спасић, уч. 4./2 О. ш. „П. П. Његош", Б еоград, Никола Кризманић, уч. 3./2 О. ш. „П. П. Његош", Београд, Марица Шмитал, уч. 6.а О. ш. „И. Б. Мажуранић", Славонски Брод, Лидија Алабер, уч. 6.а О. ш. „И. Б. Мажуранић", С. Брод, Горан Грегурић, уч. 6.а „И. Б. Мажуранић", Славонски Брод, Славица Миланова, уч. 6./5 О. ш. „J. J. Змај", Крушевац, Саша Костић, уч. 5./1 О. ш. „J. J. Змај", Крушевац, Жељко Радочај, уч. 6./3 О. ш. „Посавски партизани", Обреновац, Наташа Гавриловић, уч. 5./3 О. ш. „Миша Дудић", Ваљево, Весна Грујичић, уч. „4/1 О. ш. „Миша Дудић", Ваљево, Дејан Силаковић, уч. 6./3 О. ш. „Јован Поповић", Нови Сад, Горан Ивановић, уч. 5./4 О. ш. „Јован Поповић", Нови Сад.

10 ШАХ ГАРНИТУРА добили су:

Драган Бабић, уч. 4./8 О. ш. „Б. Радичевић", Нови Београд, Мартина Стругар, уч. 2.ц. Загреб, Сузана Калман, уч. 5./ф ОВОО „25. мај", Суботица, Горан Малчић, Нови Београд, Ненад Маричић, уч. 5./7 О. ш. „Ђорђе Крстић" Жарково, Снежана Цупара, уч. 7. раз. О. ш. „III крагујевачки батаљон", Крагујевац, Ивана ТОјагић, Предшколска установа „J. J. Змај", Нови Сад, Бранислав Ћика, уч. 4./д О. ш. „Драгојла Јарневић", Карловац, Енес Мујабашић, уч. 6./б О. ш. „В. НАзор", Живинице, Јанко Милошевић, уч. 2./4 О. ш. „В. Назор", Земун.

20 АЛБУМА ЗА ФОТОГРАФИЈЕ добили су:

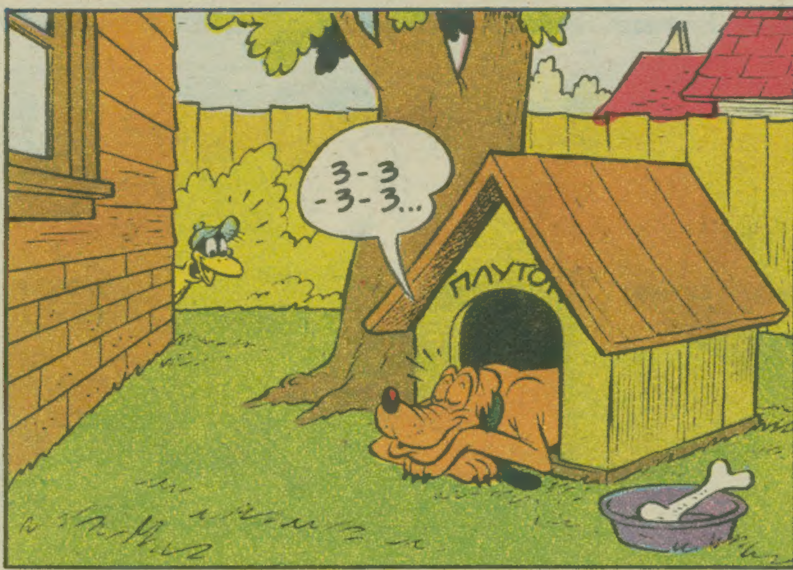
Горица Митић, уч. 5. разреда О. ш. „J. J. Змај", Врање, Душко Трифуновић, уч. 6./3, Горњи Милановац, Марко Панић, уч. 4./3 О. ш. „J. J. Змај", Београд, Нинослав Летиловић, уч. 3./2 О. ш. „М. Горки", Београд, Снежана Ковачевић, уч. 5./4 О. ш. „Вук Караџић", Трбушани, Веселин Бојовић, уч. 6./а О. ш. „Хасан Велетовац", Добрун, Наталија Доновски, уч. 4./2 О. ш. „12. септембар", Мајданпек, Александар Завишић, уч. 4./1 О. ш. „Ратко Павловић", Ратково, Вишња Ристић, уч. 6./3, Шабац, Самир Шфилигој, уч. VIц Б. Б. Доброво: Доброво в Брдих, Бранка Костић, уч. 6./4 О. у. „Едвард Кардељ", Скопље, Наташа Мигровски, уч. 5./5 О. ш. „Вук Караџић", Црвенка, Татјана Кркељић, Младеновац, Невена Таминџија, уч. 5./3 О. ш. „Павле Горанин", Сарајево, Бранислава Јокић, уч. 3./4 О. ш. „Олга Петров", Вршац, Драгана Петрешевић, уч. 6./1 О. ш. „Петар Тасић", Лешница, Хелена Херћан, уч. 6/1 О. ш. „Ђура Јакшић", Перлез, Дарко Вуковић, уч. 6.б, Петроварадин, Татјана Дунић, Обреновац, Златко Крижановић, уч. 6.а. О. ш. „И. Б. Мажуранић", Славонски Брод.

10 ГАРНИТУРА ТЕМПЕРА добили су:

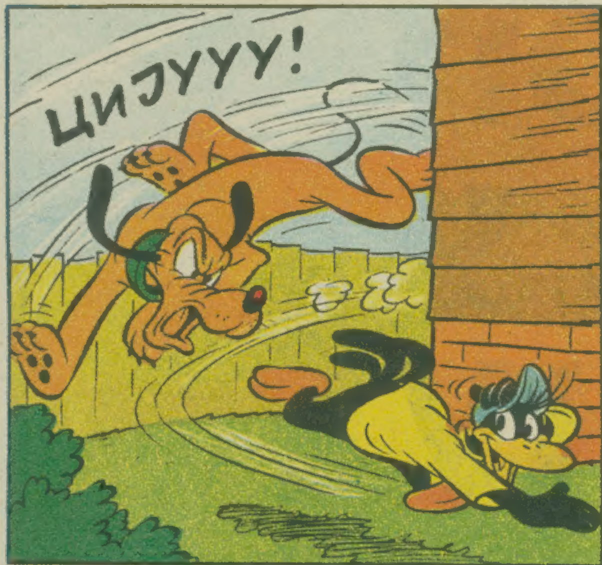
Кристина Влајинац, уч. 5./2 О. ш. „J. J. Змај", Врање, Душица Младеновић, уч. 6./3 О. ш. „И. Л. Рибар", Крагујевац, Горан Ђорђевић, уч. 5./2 О. ш. „Ратко Павловић", Ратково, Зорка Цветић, уч. 5./1, Батајница, Милан Милићевић, уч. 3./4 О. ш. „И. Л. Рибар", Крагујевац, Валентина Илић, уч. 5./2 О. ш. „И. Л. Рибар", Крагујевац, Александар Рилак уч. 4./1 О. ш. „Ратко Павловић", Ратково, Ибоја Гризер, уч. 6./2 О. ш. „Вук Караџић", Црвенка, Бојан Анђелковић, уч. 3./2 О. ш. „Е. Кардељ", Ниш, и Андрија Корцбаба, уч. 5./1 О. ш. „Вук Караџић", Црвенка.

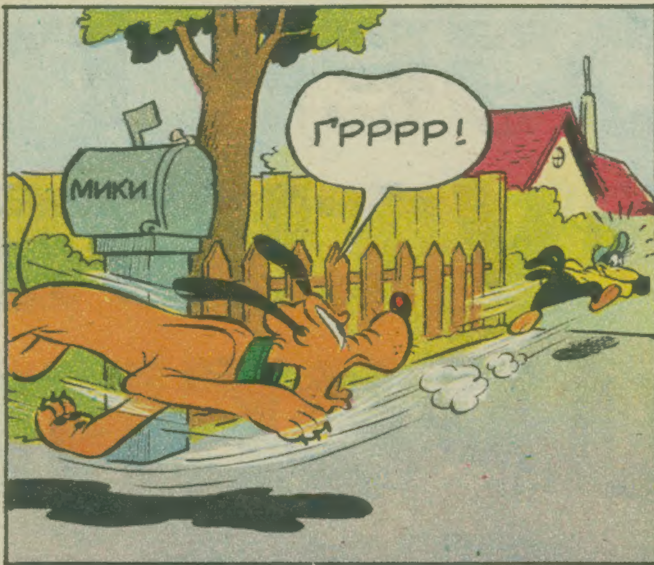
У ИДУЋЕМ БРОЈУ ОБЈАВЉУЈЕМО ИМЕНА ЈОШ 130 ДОБИТНИКА.

WALT DISNEY
МИКИ

З-З
-З-З...
ПЛУТОН

БЛА-ЛА-ЛА! ТИ ЛЕЊА ЏУКЕЛО!
ПЛУТОН

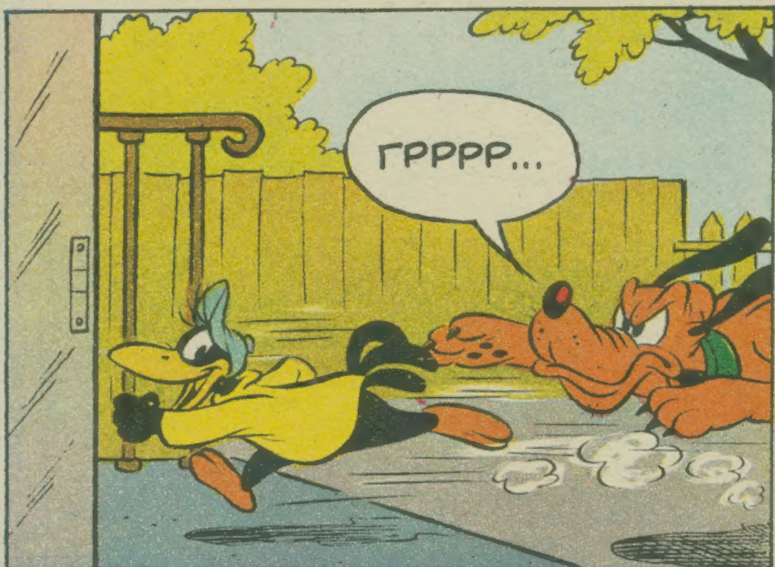

ЦИЈУУУ!

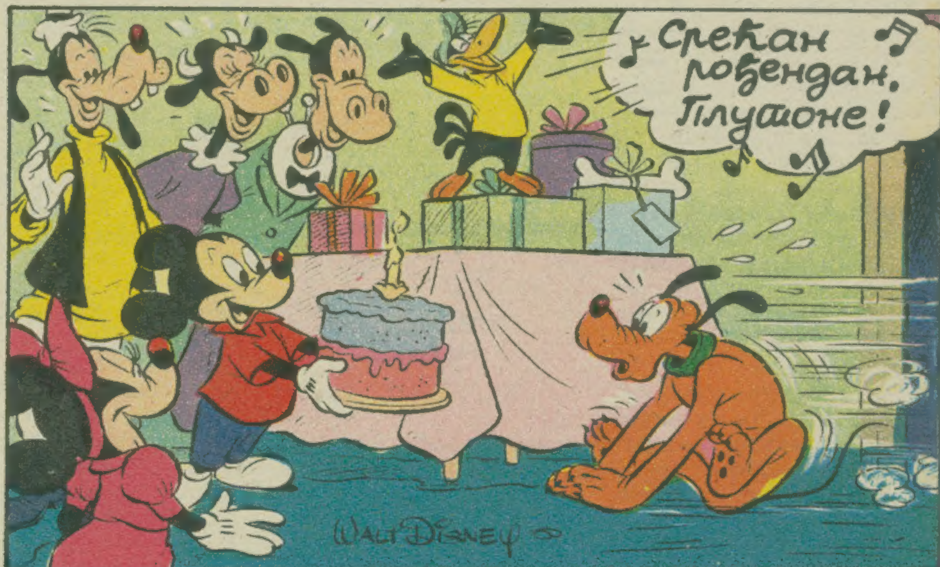

МИКИ
ГРРРР!

АРФ! АРФ!

МИКИ
8-28

ГРРРР...

Срећан рођендан, Плутоне!
WALT DISNEY